

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ÖĞRENCİLER AB'Yİ ÖĞRENİYOR: ORTAK DEĞERLER, TEMEL HAKLAR VE POLİTİKALAR TEKNİK DESTEK PROJESİ

TR2011/0136.06-01/001

ARAŞTIRMA RAPORU FİNAL

Şubat 2017

Bu yayının içeriğinden yalnızca Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyum sorumlu olup herhangi bir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

BELGE KONTROL FORMU

Sözleşme Makamı	: Merkezi Finans ve İhale Birimi
Faydalanıcı	: Millî Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Proje	: Öğrenciler AB'yi Öğreniyor: Ortak Değerler, Temel Haklar ve Politikalar Teknik Destek Projesi
Sözleşme Numarası	: TR2011/0136.06-01/001
Başlık	: Araştırma Raporu
Rapor Durumu	: Final
Teslim Tarihi	: Final: 17.02.2017 Taslak Final-2: 08.02.2017 Taslak Final-1: 27.01.2017 Taslak-2: 16.01.2017 Taslak-1: 15.12.2016
Hazırlayan	: Oğuzhan AKYILDIRIM – Kilit Olmayan Kıdemli İstatistik/Araştırma Uzmanı
Kontrol Eden	: Gamze Göker – İletişim Uzmanı

Proje Künyesi

<u>Projenin adı:</u> Öğrenciler AB'yi Öğreniyor: Ortak Değerler, Temel Haklar ve Politikalar Teknik Destek Projesi Service Contract No: TR2011/0136.06-01/001	Faydalanan Kurumlar: İhale Makamı : Merkezi Finans ve İhale Birimi (MFİB) Yararlanıcı: AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü (ABDİGM), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)
<u>Proje Referans Numarası:</u> EuropeAid/133712/IH/SER/TR	MFİB: Emine DÖĞER - Başkan Vekili -MFİB (Proje Yürütücüsü) Adres: T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Kampüsü E Blok İnönü Bulvarı No: 36 06510 Emek/ANKARA Telefon: +90 312 295 49 00 Faks: +90 312 286 70 72 E-posta: pao@cfcu.gov.tr MEB-ABDİGM: Ercan DEMİRCİ – Müsteşar Yardımcısı (KPY) Adres: MEB Atatürk Bulvarı No:98 Kızılay/Ankara Telefon: +(312) 413 17 03 Faks: +(312) 419 38 97 E-posta: -
Anlaşma imza tarihi: 19. 12.2014 Anlaşmanın başlama tarihi: 25.12.2014 Hizmet Anlaşması'nın bitiş tarihi: 25.12.2016 <u>Uygulama Süresi:</u> 24 Ay	Yüklenicinin adı, adresi, telefon ve faks numaraları, epostası: Eptisa Mühendislik Ltd. Şti : Serdar HAKKAÇIRMAZ Adres: Kader Sok. 25/3, G.O.P 06700 Ankara/Türkiye Telefon: + 90 312 439 38 62 Faks: + 90 312 439 09 41 E-posta: shakkacirmaz@eptisa.com
Konsorsiyum Üyeleri: GDSI Ltd. (IL), Media Diversity Institute (UK), UDA Consulting (TR), METU (TR) ve EPTISA (ES)	Takım Lideri'nin adı, adresi, telefon ve faks numaraları, epostası: TL: Anders LÖNNQVIST Eptisa Proje Ofisi Adres: MEB Beşevler Kampüsü C/Blok 3. Kat, Beşevler, Ankara/ Türkiye Telefon: +90 312 439 38 62 Faks: +90 312 439 09 41 E-posta: anderslonnqvist@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar DİZİNİ.....	V
SEKİLLER DİZİNİ.....	VII
KISALTMALAR.....	1
1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ.....	2
2.1 NİCEL ARAŞTIRMA	2
2.2 NİTEL ARAŞTIRMA.....	3
2.3 ÖRNEKLEME YÖNTEMİ.....	3
2.4 SAHA ÇALIŞMASI.....	14
2.5 VERİ GİRİŞİ VE KALİTE KONTROL	14
3. ANALİZ METODOLOJİSİ.....	16
4. ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI.....	17
4.1 GRUP-1 SORULAR.....	19
4.2 GRUP 2 SORULAR	27
4.3 GENEL PUANLARA GÖRE KARŞILAŞTIRMALAR.....	34
5. LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI	41
5.1 GENEL BİLGİ (GRUP 1) SORULARINA VERİLEN CEVAPLAR.....	42
5.2 AB KURUMLARI (GRUP 2) BİLİNİRLİK SORULARI	46
5.3 DETAY BİLGİ (GRUP 3) SORULARINA VERİLEN CEVAPLAR.....	51
5.4 AB FAALİYETLER (GRUP 4) SORULARINA VERİLEN CEVAPLAR.....	55
5.5 GENEL PUANLARA GÖRE KARŞILAŞTIRMALAR.....	60
5.6 AB'NİN ÖĞRENCİLER İÇİN İFADE ETTİKLERİ	64
6. SONUÇLAR	72

TABLÖLAR DİZİNİ

TABLO 1: OKULLARIN SEÇİLMESİ	3
TABLO 2: ANKET UYGULAMASI YAPILAN İLLER VE OKUL SAYILARI.....	14
TABLO 3: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYET VE SINIFLARA GÖRE SAYILARI.....	17
TABLO 4: ÖĞRENCİLERİN KENDİ DÜZEYLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİ (%).....	18
TABLO 5: GRUP 1 SORULAR DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI.....	19
TABLO 6: BİLGİ DÜZEYLERİ VE 1. GRUP SORULAR DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI.....	20
TABLO 7: CİNSİYETE GÖRE VE 1. GRUP SORULAR DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI.....	20
TABLO 8 : SINIFLARINA GÖRE VE 1. GRUP SORULAR DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI.....	21
TABLO 9 : ÖĞRENCİLERİN AB HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ, DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER, YAŞ, SINIF VE İLLERE GÖRE 1. GRUP SORULARA VERİLEN ORTALAMA DOĞRU CEVAP SAYISI VE ORTANCA DOĞRU CEVAP SAYISI	24
TABLO 10: 1.GRUP SORULAR İÇİN CİNSİYETE GÖRE DOĞRU CEVAPLAR T TESTİ	25
TABLO 11: 1. GRUP SORULAR İÇİN SINIFLARA GÖRE TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA).....	25
TABLO 12: 1. GRUP SORULAR İÇİN YAŞA GÖRE DOĞRU CEVAPLAR TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ ...	26
TABLO 13: 1. GRUP SORULAR İÇİN SINIFA GÖRE DOĞRU CEVAPLAR LSD YÖNTEMİ.....	26
TABLO 14: CİNSİYETE GÖRE İKİNCİ GRUP SORULARA VERİLEN DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI (%).....	28
TABLO 15: EĞİTİM GÖRÜLEN SINIFA GÖRE İKİNCİ GRUP SORULARA VERİLEN DOĞRU CEVAP SAYILARI VE ORANLARI (%).....	28
TABLO 16: AB HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ, DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER, YAŞ, SINIF VE İLLERE GÖRE 2. GRUP SORULARA VERİLEN ORTALAMA CEVAP SAYISI VE ORTANCA DOĞRU CEVAP SAYISI.....	31
TABLO 17: 2.GRUP SORULAR İÇİN CİNSİYETE GÖRE DOĞRU CEVAPLAR T TESTİ.....	32
TABLO 18: 2. GRUP SORULAR İÇİN SINIFLARA GÖRE DOĞRU CEVAPLAR İÇİN TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA).....	32
TABLO 19: 2. GRUP SORULAR İÇİN SINIFA GÖRE DOĞRU CEVAPLAR LSD YÖNTEMİ	33
TABLO 20: AB HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ, DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER, YAŞ, SINIF VE İLLERE GÖRE TÜM SORULARA VERİLEN CEVAPLARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER.....	35
TABLO 21: CİNSİYETE GÖRE TÜM SORULAR DOĞRU CEVAPLAR T TESTİ.....	36
TABLO 22: SINIFA GÖRE TÜM SORULAR İÇİN DOĞRU CEVAPLAR ANOVA TESTİ.....	36
TABLO 23: SINIFA GÖRE TÜM SORULAR İÇİN DOĞRU CEVAPLAR LSD TESTİ.....	37
TABLO 24: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AB HAKKINDAKİ GENEL DÜŞÜNCELERİ.....	38
TABLO 25: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ TANIMLADIKLARI BİLGİ DÜZEYLERİNE GÖRE AB HAKKINDAKİ GENEL DÜŞÜNCELERİ (%)	39
TABLO 26: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE AB HAKKINDAKİ GENEL DÜŞÜNCELERİ (%).....	39
TABLO 27: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIFLARINA GÖRE AB HAKKINDAKİ GENEL DÜŞÜNCELERİ (%).....	40
TABLO 28: LİSE ÖĞRENCİLERİ ANKET FORMU SORU GRUPLARI.....	41
TABLO 29: SINIFA GÖRE GENEL BİLGİ SORULARI DAĞILIMLARI (%).....	43
TABLO 30: AB HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE GRUP 1 SORULARA VERİLEN CEVAPLARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLERİ	43
TABLO 31: CİNSİYETE GÖRE GENEL SORULAR (GRUP 1) SORULAR DOĞRU CEVAPLAR T TESTİ	44

TABLO 32: SINIFA GÖRE GRUP 1 SORULAR İÇİN TEK YÖNLÜ VARYAN ANALİZİ (ANOVA)	45
TABLO 33: SINIFA GÖRE GRUP 1 SORULAR İÇİN LSD TESTİ	45
TABLO 34: SINIFA VE CİNSİYETE GÖRE AB KURUMLARI BİLİNİRLİĞİ (%)	46
TABLO 35: CİNSİYETE, SINIFA VE İLLERE GÖRE AB KURUMLARI BİLİNİRLİĞİ (%)	48
TABLO 36: CİNSİYETE GÖRE AB KURUMLARININ BİLİNİRLİĞİ T TESTİ	49
TABLO 37: SINIFA GÖRE AB KURUMLARININ BİLİNİRLİĞİ ANOVA TESTİ	49
TABLO 38: SINIFA GÖRE AB KURUMLARININ BİLİNİRLİĞİ LSD YÖNTEMİ	49
TABLO 39: SINIFA VE CİNSİYETE GÖRE DETAY BİLGİ (GRUP 3) SORULARI BİLİNİRLİĞİ (%)	51
TABLO 40: CİNSİYETE, SINIFA VE İLLERE GÖRE GRUP 3 SORULARI BİLİNİRLİĞİ İSTATİSTİKLERİ.....	52
TABLO 41: CİNSİYETE GÖRE GRUP 3 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ T TESTİ.....	53
TABLO 42: SINIFA GÖRE GRUP 3 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ VARYANS ANALİZİ (ANOVA).....	53
TABLO 43: SINIFA GÖRE GRUP 3 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ LSD TESTİ	53
TABLO 44: CİNSİYETE, SINIFA VE İLLERE GÖRE GRUP 4 SORULARI BİLİNİRLİĞİ İSTATİSTİKLERİ.....	55
TABLO 45: CİNSİYETE, SINIFA VE İLLERE GÖRE GRUP 4 SORULARI BİLİNİRLİĞİ İSTATİSTİKLERİ.....	56
TABLO 46: CİNSİYETE GÖRE GRUP 4 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ T TESTİ.....	57
TABLO 47: SINIFA GÖRE GRUP 4 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ ANOVA TESTİ.....	57
TABLO 48: SINIFA GÖRE GRUP 4 SORULARININ BİLİNİRLİĞİ LSD YÖNTEMİ.....	58
TABLO 49: KOLMOGOROV SMİRNOV NORMAL DAĞILIM TESTİ.....	60
TABLO 50: AB HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE TÜM SORULARA VERİLEN CEVAPLARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLERİ (42 ÜZERİNDEN)	61
TABLO 51: CİNSİYETE GÖRE TÜM SORULARIN BİLİNİRLİĞİ T TESTİ.....	62
TABLO 52: SINIFA GÖRE TÜM SORULARIN BİLİNİRLİĞİ ANOVA TESTİ	62
TABLO 53: SINIFA GÖRE TÜM SORULARIN BİLİNİRLİĞİ LSD YÖNTEMİ	62
TABLO 54: SINIFA VE CİNSİYETE GÖRE AB'NİN LİSE ÖĞRENCİLERİ İÇİN İFADE ETTİĞİ (%).....	64
TABLO 55: İLLERE GÖRE AB'NİN LİSE ÖĞRENCİLERİ İÇİN İFADE ETTİĞİ (%)	65
TABLO 56: GENEL PUAN DÜZEYLERİNE GÖRE AB'NİN LİSE ÖĞRENCİLERİ İÇİN İFADE ETTİĞİ (%)	67
TABLO 57: ÖĞRENCİLERİN AB HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNE (SORU 25) GÖRE ALGI İSTATİSTİKSEL	68
TABLO 58: LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AB HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERE KATILMA YÜZDELERİ (%).....	70

ŞEKİLLER DİZİNİ

ŞEKİL 1: PROJE KAPSAMINDA ANKET UYGULAMASI YAPILAN İLLER	2
ŞEKİL 2: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AB HAKKINDA KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİ (%)	17
ŞEKİL 3: İLLERE GÖRE “AB BİR ÜLKE MİDİR?” SORUSUNA VERİLEN YANITLAR (%).....	22
ŞEKİL 4 : İLLERE GÖRE “AB’NİN BAYRAĞININ BİLİNİRLİĞİ” (%).....	23
ŞEKİL 5: İLLERE GÖRE TÜRKİYE’NİN AB’YE ÜYELİK DURUMU (%).....	23
ŞEKİL 6: İLLERE GÖRE 1. GRUP SORULARDA DOĞRU CEVAP SAYISI ORTALAMASI	27
ŞEKİL 7: İLLERE GÖRE “DOĞAYI VE ÇEVREYİ KORUMA” FAALİYETİ KONUSUNDA VERİLEN YANITLAR (%).....	29
ŞEKİL 8: İLLERE GÖRE “HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN KORUNMASI” FAALİYETİ KONUSUNDA VERİLEN YANITLAR (%).....	30
ŞEKİL 9: İLLERE GÖRE “İNSAN HAKLARI SAVUNUCULUĞU YAPMAK” FAALİYETİ KONUSUNDA VERİLEN YANITLAR (%)	30
ŞEKİL 10 : İLLERE GÖRE 2. GRUP SORULARDA DOĞRU CEVAP SAYISI ORTALAMASI.....	33
ŞEKİL 11: GENEL PUANLARIN DAĞILIMI	34
ŞEKİL 12: İLLERE GÖRE TÜM SORULAR İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI.....	38
ŞEKİL 13: AB FARKINDALIK ANKETİ UYGULANAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYET VE SINIFLARINA GÖRE DAĞILIMLARI.....	41
ŞEKİL 14: AB FARKINDALIK ANKETİ UYGULANAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN İLLERE GÖRE DAĞILIMLARI	42
ŞEKİL 15:LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SORULARI BİLME DURUMLARI (%).....	42
ŞEKİL 16: İLLERE GÖRE GRUP 1 SORULAR İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI.....	46
ŞEKİL 17: CİNSİYETE GÖRE AB KURUMLARI BİLİNİRLİĞİ (%)	47
ŞEKİL 18: İLLERE GÖRE AB KURUMLARI BİLİNİRLİĞİ SORULAR İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI (9 ÜZERİNDEN).....	50
ŞEKİL 19: İLLERE GÖRE GRUP 3 SORULARI BİLİNİRLİĞİ İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI (13 ÜZERİNDEN).....	54
ŞEKİL 20: İLLERE GÖRE GRUP 4 SORULARI BİLİNİRLİĞİ İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI (13 ÜZERİNDEN).....	59
ŞEKİL 21: LİSE ÖĞRENCİLERİ GENEL PUANLARIN DAĞILIMI.....	60
ŞEKİL 22: İLLERE GÖRE TÜM SORULARIN BİLİNİRLİĞİ İÇİN DOĞRU CEVAP ORTALAMASI (42 ÜZERİNDEN).....	63
ŞEKİL 23: AB’NİN ÖĞRENCİLER İÇİN İFADE ETTİKLERİ (%)	64
ŞEKİL 24: AB’NİN ÖĞRENCİLER İÇİN İFADE ETTİKLERİNE GÖRE İL BAZINDA POZİTİF VE NEGATİF ALGI	67
ŞEKİL 25: ÖĞRENCİLERİN AB KONUSUNDAKİ İFADELERE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ KONUSUNDA İL BAZINDA ALGI PUANLARI	69
ŞEKİL 26: TÜRKİYE AB’YE ÜYE OLMALIDIR (%).....	71
ŞEKİL 27: AB’YE ÜYE ÜLKELERİN KÜLTÜREL DEĞERLERİ ZEDELENİR (%).....	71

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklama
AB	Avrupa Birliği
AP	Avrupa Parlamentosu
ANOVA	Varyans Analizi
AIHL	Anadolu İmam Hatip Lisesi
BTSO	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
İHO	İmam Hatip Ortaokulu
İMMİB	İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri
İHKİB	İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği
İSOV	İstanbul Sanayi Odası Vakfı
İTO SB	İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
KOU	Kilit Olmayan Uzman
LSD	En Önemsiz Fark Yöntemi
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MTSO	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
OSH	Ortalamanın Standart Hatası
p	Olasılık
SD	Serbestlik Derecesi
SS	Standart Sapma
TDE	Teknik Destek Ekibi
TRİSİAD	Türkiye Triko Sanayicileri Derneği
X ²	Ki-kare
t	t dağılımı

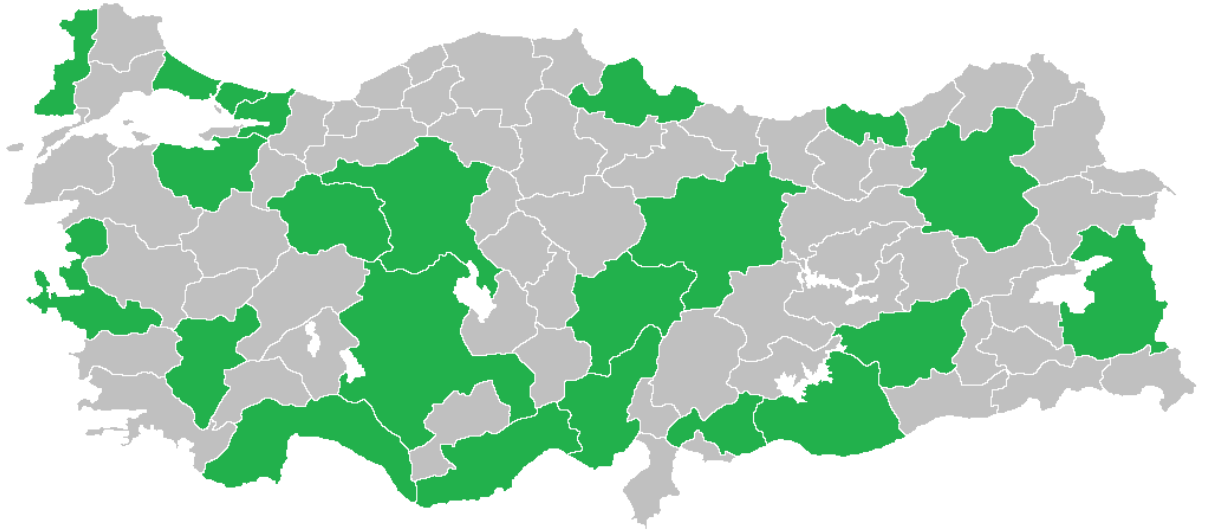
1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma, hedef kitlenin mevcut durumunu tespit etmek ve projenin sonunda yapılacak olan etki araştırması aracılığıyla da proje etkisinin ölçülüp, izlenip, değerlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın temel amacı, Türkiye’de Avrupa Birliği iletişim Merkezlerinin bulunduğu 21 ilde AB, AB değerleri ve politikaları, AB kurumlarına aşinalık konusunda öğrencilerin farkındalık ve bilgi düzeyini (deneysel çalışma/etki araştırması) tespit etmektir.

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Temel araştırması, projenin hedef kitlesi olarak belirlenmiş olan Türkiye’deki Avrupa Birliği İletişim Merkezleri’nin bulunduğu 21 ilde (**Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Trabzon, Van**) seçilen 301 okulda 27 Eylül – 10 Ekim 2016 tarihleri arasında eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1: Proje Kapsamında Anket Uygulaması Yapılan İller

Araştırma kapsamında nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak veriler toplanmıştır.

2.1 Nicel Araştırma

Nicel araştırma, önceden hazırlanmış bir soru formuna bağlı kalınarak, sayısal yorum ve genelleme yapılabilen araştırma türüdür (Neuman, 1991). Nicel araştırma kapsamında, öğrencilerin AB farkındalığı hakkında mevcut bilgi düzeylerini ölçmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Teknik Destek Ekibi (TDE) işbirliği ile hazırlanan soru formları uygulanmıştır. Sorular hedef kitle olan öğrencilerin seviyesine, projenin amaçlarına, istatistiksel güvenirlik ve geçerlilik kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında hazırlanan soru formu yapılan literatür taraması sonucu kurulan hipotezler doğrultusunda iki farklı yaş grubu için ayrı tasarlanmıştır.

Varsayımlar

- Ortaokul ve lise öğrencileri anket formunu kendi başlarına doldurabilirler.
- Ortaokul ve lise çağındaki öğrencilerin bilgi seviyesi, yorumlama ve algılama düzeyleri farklılık göstermektedir.
- Ortaokul çağındaki öğrenciler için görsel ağırlıklı, sen dili kullanılarak hazırlanan anket formları daha uygun olacaktır.
- Lise çağındaki öğrenciler daha karmaşık, uzun ve bilgi içerikli soruları ortaokul öğrencilerine kıyasla daha rahat cevaplayabilmektedirler.

2.2 Nitel Araştırma

Nitel araştırma, nicel yöntemlerin kullanılması yoluyla elde edilen istatistiki verilerin detay nedenlerini ve etkilerini saptamak üzere kullanılmakta olan araştırma yöntemlerindendir (Neuman, 1991). Nitel araştırma çerçevesinde yorumlayıcı yaklaşım benimsenmiştir.

Bu bağlamda, örneklem dahilinde olan okullarda öğretmenler ve okul müdürleri ile Avrupa Birliği değerleri üzerine bilgi ve farkındalığın daha net bir şekilde ortaya konulması amacıyla nitel veri toplama yöntemlerinden birisi olan derinlemesine görüşmeler (insanların deneyimleri, düşünceleri, görüşeri hakkında bilgi alma) yapılmıştır.

Derinlemesine görüşme için yarı-yapılandırılmış soru formları MEB ve TDE işbirliği ile hazırlanmış olup toplam 112 görüşme gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine görüşmelerin içerisinde, izin verenlerin sesleri kaydedilmiş ve görüşmeler sırasında not alınmıştır.

2.3 Örneklem Yöntemi

Nicel araştırma kapsamında 301 farklı okulda, 30.000 öğrencinin katılımıyla, 21 ilde anketler uygulanmıştır. Örneklem kapsamındaki illerde anket uygulanacak toplam okul sayısı MEB'in 2013-2014 istatistiksel verileri kullanılarak karar verilmiş olup, okullar rastgele örneklem ile seçilmiştir.

Okul seçiminde dikkate alınan hususlar ise aşağıdaki gibidir;

- Okul türü
- İl okul sayısı

Yukarıda önerilen tabakalar bazında örneklem seçiminde Millî Eğitim Bakanlığı eğitim-öğretim istatistikleri (2013 - 2014) kullanılmıştır. Örneklem sayıları aşağıda yer alan tablodaki gibidir.

Tablo 1: Okulların Seçilmesi

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Adana	İlköğretim	Fazilet Kibritoğlu İmam Hatip Ortaokulu (İHO)	95
Adana	İlköğretim	Çukurova DSİ Baraj Ortaokulu	100
Adana	Lise	Adana Kız Lisesi	99
Adana	Lise	Çukurova Elektrik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
Adana	Lise	Hasan Adalı Anadolu Lisesi	98

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Adana	İlköğretim	Sarıçam Ömer Kanaatbilen Ortaokulu	101
Adana	Lise	Evliye Çelebi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
Adana	Lise	Adana Fen Lisesi	99
Adana	Lise	Adana Anadolu İmam Hatip Lisesi	100
Adana	Lise	Seyhan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
Adana	Lise	Adana Erkek Anadolu Lisesi	100
Adana	İlköğretim	Seyhan Dosteller Ortaokulu	98
Adana	Lise	Adana İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
Adana	İlköğretim	Yüreğir Makimsan Ortaokulu	100
Ankara	Lise	Altındağ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Ankara	Lise	Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Ankara	İlköğretim	Halim Şaşmaz Ortaokulu	101
Ankara	İlköğretim	Ahiler Ortaokulu	96
Ankara	Lise	Dikmen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	93
Ankara	Lise	Ankara Fen Lisesi	104
Ankara	Lise	Balgat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
Ankara	Lise	Ayrancı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96
Ankara	Lise	Ankara Güzel Sanatlar Lisesi	110
Ankara	Lise	Türk Telekom Mehmet Kaplan Sosyal Bilimler Lisesi	96
Ankara	Lise	Ankara Atatürk Lisesi	94
Ankara	Lise	Eryaman Anadolu Lisesi	100
Ankara	Lise	Fatma-Hacı Hüseyin Akgül Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	94
Ankara	İlköğretim	Eryaman Kooperatifler Birliği Ortaokulu	95
Ankara	İlköğretim	Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu	112
Ankara	Lise	İncirli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	101
Ankara	Lise	Kızılcahamam Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	109
Ankara	Lise	Prof. Dr. Ragip Üner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
Ankara	İlköğretim	Ticaret Odası Ortaokulu	99
Ankara	İlköğretim	29 Ekim Ortaokulu	95
Ankara	Lise	Sincan Anadolu Lisesi	98
Ankara	Lise	Layika Akbilek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
Ankara	Lise	Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Ankara	Lise	Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi	94
Ankara	Lise	Ankara Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Ankara	Lise	Zeynep-Salih Alp Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	97
Ankara	Lise	Atatürk Anadolu Lisesi	95
Ankara	Lise	Ankara TVF Spor Lisesi	96
Ankara	İlköğretim	Tevfik İleri İmam Hatip Ortaokulu	96
Ankara	İlköğretim	Şehit Öğretmen M.Ali Durak Ortaokulu	94
Ankara	İlköğretim	Mimar Sinan Ortaokulu	90
Antalya	Lise	Aysel Akın Klaus Wagner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
Antalya	Lise	Antalya Erünel Sosyal Bilimler Lisesi	98
Antalya	Lise	Döşemealtı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
Antalya	Lise	Yusuf Ziya Öner Fen Lisesi	98
Antalya	İlköğretim	Yeniköy Ortaokulu	105
Antalya	Lise	Atatürk Mesleki ve Teknik Eğitim Anadolu Lisesi	118
Antalya	Lise	Çağlayan Anadolu Lisesi	94
Antalya	İlköğretim	Hüseyin Avni Çöllü Ortaokulu	94
Antalya	Lise	Fettah Tamince Mesleki ve Teknik Anadolu Meslek Lisesi	95
Antalya	İlköğretim	Dr. Cahit Ünver Ortaokulu	90
Antalya	Lise	Antalya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	94
Antalya	Lise	Muratpaşa Anadolu Lisesi	93
Antalya	Lise	Antalya Anadolu İmam Hatip Lisesi	107
Antalya	İlköğretim	Melahat Faraçlar Ortaokulu	96
Bursa	Lise	Mehmet Kemal Coşkunöz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
Bursa	Lise	Tofaş Fen Lisesi	105
Bursa	Lise	Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar Lisesi	98
Bursa	Lise	Nur-Hayati Kurtcan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	106
Bursa	İlköğretim	Saadettin Ortaokulu	98
Bursa	İlköğretim	Zekai Gümüşi Ortaokulu	104
Bursa	Lise	Hamitler Toki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
Bursa	Lise	Demirtaşpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	101

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Bursa	Lise	Zübeyde Hanım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96
Bursa	Lise	BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi	95
Bursa	İlköğretim	Bursa Atatürk Ortaokulu	101
Bursa	Lise	Yıldırım İpekçilik Anadolu İmam Hatip Lisesi	95
Bursa	Lise	Yiğitler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96
Bursa	Lise	Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
Bursa	İlköğretim	Ticaret Borsası İmam Hatip Ortaokulu	102
Bursa	İlköğretim	Peyami Safa Ortaokulu	99
Denizli	Lise	Gülay Kaynak Sarıkaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	94
Denizli	İlköğretim	Şehitler Ortaokulu	96
Denizli	Lise	Denizli İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	110
Denizli	Lise	Denizli Lisesi	94
Denizli	Lise	Denizli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	109
Denizli	İlköğretim	100. Yıl Mehmetçik Ortaokulu	106
Diyarbakır	Lise	Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi	110
Diyarbakır	Lise	Burhanettin Yıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
Diyarbakır	İlköğretim	Bağlar Fevzi Çakmak Ortaokulu	117
Diyarbakır	Lise	Vali Gökhan Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
Diyarbakır	İlköğretim	Kayapınar İMKB Hattat Hamit Aytaç Orta Okulu	123
Diyarbakır	İlköğretim	Yenişehir Ali Emiri Ortaokulu	105
Diyarbakır	Lise	Merkez AİHL (Farabi AİHL)	120
Diyarbakır	Lise	Rekabet Kurumu Cumhuriyet Fen Lisesi	86
Diyarbakır	Lise	Diyarbakır Anadolu Lisesi	97
Diyarbakır	Lise	Yenişehir Dicle Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Edirne	İlköğretim	Mehmet Ruşen Erkurt Ortaokulu	118
Edirne	Lise	Emel Özgür Subaşıay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96
Edirne	Lise	Edirne Yıldırım Beyazıt Anadolu Lisesi	93
Erzurum	Lise	Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
Erzurum	Lise	Erzurum İbrahim Hakkı Fen Lisesi	98
Erzurum	Lise	Erzurum Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Sağlık	102

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
		Meslek)	
Erzurum	İlköğretim	Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Ortaokulu	111
Eskişehir	Lise	Odunpazarı Yunus Emre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	89
Eskişehir	İlköğretim	Mehmet Gedik Orta Okulu	92
Eskişehir	Lise	Tepebaşı Habib Edip Törehan Mes. ve Tek. And. Lis.	102
Eskişehir	Lise	Eskişehir Anadolu Lisesi	103
Gaziantep	Lise	Mehmet Rüştü Uzel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	92
Gaziantep	İlköğretim	Gazi Ortaokulu	93
Gaziantep	İlköğretim	Kaplan Kardeşler İmam Hatip Ortaokulu	102
Gaziantep	Lise	Mehmet Emin Er AİHL	97
Gaziantep	İlköğretim	Turgut Özal Ortaokulu	111
Gaziantep	Lise	Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
Gaziantep	Lise	Hacı Sani Konukoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
Gaziantep	Lise	Vehbi Dinçerler Fen Lisesi	101
Gaziantep	Lise	Hacı Sani Konukoğlu Anadolu Lisesi	99
Gaziantep	Lise	Mehmet Nurettin Horoz Lojistik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
Gaziantep	Lise	Gaziantep Anadolu Lisesi	97
Gaziantep	İlköğretim	Kaşıbeyaz Ortaokulu	102
Gaziantep	İlköğretim	Hüseyin ve Mustafa Hösükoğlu İHO	97
İstanbul	Lise	Kadıköy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	89
İstanbul	Lise	Taşoluk Anadolu Lisesi	106
İstanbul	Lise	Ataşehir Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	124
İstanbul	İlköğretim	Sait Cordan Ortaokulu	109
İstanbul	İlköğretim	Borusan Oto Zehra–Nurhan Kocabıyık Ortaokulu	124
İstanbul	Lise	Mehmet Baydar Anadolu Lisesi	94
İstanbul	Lise	Sabancı 50. Yıl Anadolu Lisesi	106
İstanbul	Lise	Avcılar Mesleki ve Teknik anadolu Lisesi	95
İstanbul	Lise	Bağcılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
İstanbul	Lise	Barbaros Anadolu Lisesi	107
İstanbul	Lise	Kemal Hasoğlu Anadolu Lisesi	105

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
İstanbul	Lise	İMMİB Erkan Avcı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	70
İstanbul	Lise	Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi	86
İstanbul	İlköğretim	Bahçelievler Kumpört Ortaokulu	104
İstanbul	İlköğretim	60. Yıl Ortaokulu	97
İstanbul	Lise	Etiler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
İstanbul	Lise	İnönü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
İstanbul	İlköğretim	Atatürk Ortaokulu	99
İstanbul	Lise	Beşiktaş Kabataş Erkek Lisesi	100
İstanbul	İlköğretim	Şair Nedim Ortaokulu	102
İstanbul	Lise	Türkiye Futbol Federasyonu Meral-Celal Aras Spor Lisesi	100
İstanbul	Lise	Beykoz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
İstanbul	Lise	75. Yıl Cumhuriyet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
İstanbul	Lise	Beylikdüzü Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi	96
İstanbul	Lise	Yaşar Acar Fen Lisesi	115
İstanbul	İlköğretim	Büyükşehir Ortaokulu	80
İstanbul	Lise	Galata Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	110
İstanbul	İlköğretim	Taksim Ortaokulu	70
İstanbul	Lise	Büyüçekmece Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	125
İstanbul	Lise	Esenler Tuna Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
İstanbul	Lise	Esenyurt Kırac Anadolu Lisesi	106
İstanbul	Lise	Borusan Asım Kocabıyık Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
İstanbul	Lise	Refhan Tümer Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
İstanbul	İlköğretim	Alibeyköy Ortaokulu	100
İstanbul	İlköğretim	Ebusuud İmam Hatip Ortaokulu	97
İstanbul	Lise	Vefa Lisesi	122
İstanbul	Lise	Selçuk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
İstanbul	Lise	Çapa Fen Lisesi	88
İstanbul	Lise	İstanbul Lisesi	122
İstanbul	Lise	Cağaloğlu Anadolu Lisesi	75
İstanbul	İlköğretim	Çapa Atatürk Ortaokulu	121
İstanbul	İlköğretim	Büyük Reşitpaşa Ortaokulu	77

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
İstanbul	İlköğretim	Fethiye İmam Hatip Ortaokulu	96
İstanbul	Lise	Küçükköy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
İstanbul	İlköğretim	Prof. Dr. Gazi Yaşargil Ortaokulu	102
İstanbul	Lise	Güngören Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
İstanbul	Lise	Güngören Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	104
İstanbul	İlköğretim	Şiir Mektebi Ortaokulu	104
İstanbul	Lise	Kadıköy Erkek Anadolu İmam Hatip Lisesi	96
İstanbul	Lise	Kadıköy Anadolu Lisesi	122
İstanbul	Lise	İstanbul Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi	104
İstanbul	Lise	İstanbul Atatürk Fen Lisesi	128
İstanbul	İlköğretim	Halil Türkan Ortaokulu	95
İstanbul	Lise	İHKİB Kağıthane Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
İstanbul	İlköğretim	Cevdet Şamikoğlu Ortaokulu	100
İstanbul	Lise	Kartal AİHL	102
İstanbul	Lise	Yüksel-İlhan Alanyalı Fen Lisesi	105
İstanbul	Lise	Hacı Hatice Bayraktar Anadolu Lisesi	104
İstanbul	Lise	Şehit Öğretmen Hüseyin Ağırman Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	123
İstanbul	İlköğretim	Ülkü Bora Ortaokulu	94
İstanbul	Lise	Kadriye Moroğlu Anadolu Lisesi	100
İstanbul	Lise	Küçükçekmece Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
İstanbul	Lise	Handan Hayrettin Yelkikanat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
İstanbul	İlköğretim	Hasan Şadoğlu Ortaokulu	107
İstanbul	Lise	Pendik İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
İstanbul	Lise	Ömer Çam Anadolu İmam Hatip Lisesi	97
İstanbul	Lise	Fehmi Yılmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	101
İstanbul	Lise	Sarıyer Vehbi Koç Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
İstanbul	İlköğretim	Osman Saçmacı Ortaokulu	98
İstanbul	Lise	Silivri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	97
İstanbul	Lise	Zincirlikuyu İSOV Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96
İstanbul	İlköğretim	Nilüfer Hatun Ortaokulu	113
İstanbul	İlköğretim	Maçka Park Maya Hüsamettin Ziler Ortaokulu	160

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
İstanbul	Lise	Sabiha Gökçen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
İstanbul	Lise	Sultangazi Ahmet Ünal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
İstanbul	Lise	İTOSB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	98
İstanbul	Lise	T. Çimento Mühtahsil Birliği Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	171
İstanbul	İlköğretim	Fatih Ümraniye İmam Hatip Ortaokulu	121
İstanbul	Lise	Üsküdar İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	131
İstanbul	Lise	Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi	108
İstanbul	Lise	Çamlıca Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	87
İstanbul	İlköğretim	Üsküdar Atatürk Ortaokulu	132
İstanbul	Lise	Zeytinburnu TRİSAD Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
İstanbul	Lise	Zühtü Kurtulmuş Anadolu Lisesi	103
İstanbul	İlköğretim	Ayhan Şahenk Ortaokulu	104
İzmir	Lise	Balçova Ahmet Hakkı Balcıoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	101
İzmir	Lise	Mustafa Kemal Anadolu Lisesi	102
İzmir	Lise	Bayraklı Ali Osman Konakçı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
İzmir	İlköğretim	Ferit-Bahriye Ergil Ortaokulu	102
İzmir	İlköğretim	Necmiye Bilgin Ortaokulu	102
İzmir	Lise	Bornova Mazhar Zorlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	104
İzmir	Lise	İzmir Fen Lisesi	103
İzmir	Lise	Bornova Anadolu Lisesi	105
İzmir	Lise	Bornova Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	101
İzmir	Lise	Buca Mehmet Akif Ersoy Sosyal Bilimler Lisesi	103
İzmir	Lise	Buca Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
İzmir	Lise	Çiğli İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
İzmir	İlköğretim	Nevvar Salih İşgören Ortaokulu	102
İzmir	İlköğretim	Gazi Umurbey Ortaokul	105

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
İzmir	İlköğretim	Karabağlar Akşemsettin İmam Hatip Ortaokulu	97
İzmir	Lise	Cihat Kora Anadolu Lisesi	103
İzmir	Lise	İzmir Ümraniye Baradan Güzel Sanatlar Lisesi	103
İzmir	Lise	Konak Mithatpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
İzmir	Lise	Konak İzmir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	108
İzmir	Lise	Konak Göztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
İzmir	Lise	Hisar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	103
İzmir	Lise	Konak Çınarlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
İzmir	İlköğretim	Misak-ı Milli Ortaokulu	101
İzmir	İlköğretim	İzmir Gazi Ortaokulu	103
İzmir	İlköğretim	Egekent-2 Ortaokulu	103
Kayseri	İlköğretim	Refika Küçükçalık Ortaokulu	127
Kayseri	Lise	Kocasinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Kayseri	Lise	Arif Molu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
Kayseri	İlköğretim	Besime Özderici Ortaokulu	99
Kayseri	Lise	Ali Rıza Özderici Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	95
Kayseri	Lise	Kilim Sosyal Bilimler Lisesi	111
Kayseri	Lise	Kayseri Kadı Burhaneddin mesleki ve teknik Anadolu Lisesi	99
Kayseri	Lise	Kayseri Fen Lisesi	99
Kocaeli	Lise	Derince Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	141
Kocaeli	Lise	Gebze Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
Kocaeli	İlköğretim	Gebze Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu	112
Kocaeli	Lise	Gölcük Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	106
Kocaeli	İlköğretim	Gölcük Değirmendere Uğur Mumcu Ortaokulu	141
Kocaeli	Lise	Namik Kemal Anadolu Lisesi	114
Kocaeli	Lise	Mehmet Akif Ersoy Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	130
Kocaeli	Lise	İzmit Yahyakaptan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
Kocaeli	Lise	Kocaeli Fen Lisesi	111
Kocaeli	İlköğretim	Körfez Petkim Ortaokulu	106
Konya	Lise	Akşehir Şehit Öğretmen Gürkan Arıttürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	73
Konya	Lise	Beyşehir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	96

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Konya	Lise	İlgın Şeker İş Sendikası Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	74
Konya	Lise	Kadınhanı Mustafa Büyükoflaz Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	97
Konya	Lise	Karapınar Şehit Oğuzhan Aydınbelge Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezi	105
Konya	Lise	Karatay İMKB Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	105
Konya	İlköğretim	Yaşar Doğu Ortaokulu	102
Konya	Lise	Tahir Büyükkörükçü AİHL	110
Konya	İlköğretim	Zafer Ortaokulu	95
Konya	Lise	Meram Anadolu Lisesi	98
Konya	Lise	Konya Lisesi	95
Konya	İlköğretim	Ahmet Nazın Uluşahin İmam Hatip Ortaokulu	107
Konya	İlköğretim	Adnan Hadiye Sürmegöz Ortaokulu	108
Mersin	Lise	Çamlıbel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	115
Mersin	İlköğretim	Akdeniz Ortaokulu	100
Mersin	Lise	Fatma Aliye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	92
Mersin	Lise	İçel Anadolu Lisesi	98
Mersin	Lise	Mezitli Anadolu İmam Hatip Lisesi	99
Mersin	İlköğretim	Muhittin Develi Ortaokulu	111
Mersin	Lise	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	109
Mersin	Lise	Kadri Şaman MTSO Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	90
Mersin	Lise	Eyüp Aygar Fen Lisesi	127
Mersin	İlköğretim	Barbaros Ortaokulu	93
Samsun	Lise	Atakum AİHL	106
Samsun	Lise	Bafra Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	102
Samsun	Lise	Yıldıray Çınar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	100
Samsun	Lise	İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi	102
Samsun	Lise	Sema-Cengiz Büberci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	107
Samsun	Lise	Samsun Anadolu Lisesi	95
Samsun	İlköğretim	Ticaret Sanayi Odası Ortaokulu	108

İl	Okul Türü	Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Samsun	İlköğretim	Nazmiye-Ünal Soğancı Ortaokulu	100
Sivas	Lise	Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	97
Sivas	Lise	Sivas Lisesi	101
Sivas	Lise	Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	103
Sivas	İlköğretim	Mevlana Ortaokulu	120
Şanlıurfa	İlköğretim	TOKİ Şehit Jandarma Adnan Yaslı Ortaokulu	102
Şanlıurfa	İlköğretim	Ziyaeddin Akbulut Ortaokulu	133
Şanlıurfa	Lise	Abdulkadir Göncü Anadolu Lisesi	103
Şanlıurfa	Lise	Bahçelievler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
Şanlıurfa	Lise	Şanlıurfa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
Şanlıurfa	Lise	TOBB Fen Lisesi	95
Şanlıurfa	Lise	Şanlıurfa Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	105
Şanlıurfa	Lise	GAP Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	99
Şanlıurfa	Lise	Şanlıurfa Fen Lisesi	98
Şanlıurfa	İlköğretim	Şerif Özden Başarı Ortaokulu	115
Şanlıurfa	İlköğretim	Veysel Karani İmam Hatip Ortaokulu	100
Trabzon	Lise	Ortahisar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	88
Trabzon	Lise	Trabzon Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	92
Trabzon	Lise	Affan Anadolu Lisesi	131
Trabzon	İlköğretim	Bener Cordan Ortaokulu	75
Van	Lise	Türk Telekom Fen Lisesi	105
Van	Lise	Orhan Okay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95
Van	İlköğretim	TOKİ Memur-sen Mehmet Akif İnan Ortaokulu	105
Van	Lise	Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi	102
Van	Lise	Mehmet Erdemoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	114
Van	İlköğretim	Şehit Koray Akoğuz Ortaokulu	98
Van	Lise	İskele Anadolu İmam Hatip Lisesi	95
Van	Lise	Kalecik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	107

Derinlemesine görüşmeler kapsamında, okul türleri dikkate alınarak yapılan seçimde 57 okuldaki öğretmen ve yönetici ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Sarı renk ile işaretlenen okullarda bir yönetici ve bir öğretmen ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir.

2.4 Saha Çalışması

Araştırma kapsamında soru formları, Türkiye’de ve diğer ülkelerde yapılmış olan çalışmaların gözden geçirilmesinin ardından MEB ve TAT uzmanları ile ortaklaşa çalışma sonucunda oluşturulmuştur.

- Gün sonu toplanan anketler belirlenen kargo şirketi ile TDE Ankara ofisine gönderilmiştir.
- Her bir araştırmacı uygulama sonunda sorumlu olduğu illere ilişkin bir özet rapor yazmıştır. Bu raporlar uygulamada yaşanan kolaylıklar ve zorluklar ile araştırmacı gözlemlerini içermektedir. Bu raporlar özetlenerek, anket bulguları raporunu zenginleştirmek için TDE ve Kilit Olmayan Uzman (KOU)’lar ile paylaşılmıştır.
- Nitel görüşme formları ve ses kayıtları araştırma sonrasında TDE’ye teslim edilmiştir. Görüşme raporları görüşme yapıldıktan sonra en geç 1 hafta içinde paylaşılmıştır.
- Veri girişi saha çalışması ile eş zamanlı olarak başlayarak saha çalışmasının ardından en geç 5 gün içerisinde tamamlanmıştır.
- Saha çalışmasında yeralan araştırmacılar hem derinlemesine görüşmeleri yapmış hem de anket uygulamasını gerçekleştirmiştir.

Tablo 2’de, uygulama dahilinde okullarda ulaşılan öğrenci sayıları belirtilmiştir.

Tablo 2: Anket Uygulaması Yapılan İller ve Okul Sayıları

İller	Bölge Kodu	Toplam Okul Sayısı
İstanbul-Edirne-Bursa-Kocaeli	1	114
İzmir-Denizli	2	31
Ankara-Konya-Antalya-Eskişehir	3	62
Van	4	8
Gaziantep-Şanlıurfa-Diyarbakır-Adana-Mersin	5	58
Sivas-Kayseri	6	12
Samsun-Trabzon-Erzurum	7	16
Toplam		301

2.5 Veri Girişi ve Kalite Kontrol

Nicel saha uygulaması sonuçlarının veri girişi için Remark Office Programı kullanılmıştır. Öğrenciler AB’yi Öğreniyor Projesi anket soruları için oluşturulan anket formatı ile veri girişi gerçekleştirilmiştir. Saha uygulamasından ulaşan her anket, istihdam edilen veri giriş personeli tarafından aşağıdaki süreçte dahil edilmiştir.

- Araştırmacılar tarafından gönderilen paketlerin açılması
- Soru formlarına numara verilmesi
- Uygulamanın kolaylığı açısından kitapçık şeklinde hazırlanan soru formlarının tarayıcıya girebilecek hale getirilmesi (Lise uygulamaları)
- Soru formlarının taratılması
- Taranan soru formlarının yazılım programı ile veri tabanına aktarılması
- Aktarılan soru formlarının gruplanması
- Gruplanan soru formlarının kontrolünün yapılması
- Veri temizliği
- Veri setinin analize hazır hale getirilmesi

3. ANALİZ METODOLOJİSİ

Bu araştırma kapsamında 21 ilde, 301 okulda, 21384 lise (9. 10. 11. ve 12. sınıflar) ve 9412 ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıflar) öğrencisinin cevapladığı anket formları geçerli olarak kabul edilerek ortaokul öğrencileri ve lise öğrencilerinin cevapladıkları formlar ayrı ayrı değerlendirilmeye alınmıştır.

Ortaokul öğrencileri için, öncelikle öğrencilerin kendi kendilerini nasıl değerlendirdikleri incelenmiştir. Sonrasında soru formu 2 kısma ayrılmıştır. 2. sorudan 13. soruya kadar olan bölüm kendi içinde ayrı (1. grup sorular), 14 ve 15. sorular ayrı (2. grup sorular) ve 16. soru ayrı olarak değerlendirilmiştir. Doğru cevaplar puanlandırılarak öğrencilerin kategorik ve genel puanları hesaplanmıştır.

Lise öğrencilerine uygulanan anket ise 5 bölüme ayrılmıştır. Bunun dışında görüşlerin alındığı 24. ve 25. sorular ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Doğru cevaplar tüm bölümler için ayrı ayrı hesaplanmış, ayrıca tüm sorular için de bir genel puan hesaplanmış ve istatistiksel analizler yapılmıştır.

Hesaplanan bu puanlar baz alınarak verilerin normalliği kontrol edilerek ortalamaları karşılaştırmak için istatistiksel analizler yapılmış ve yorumlanmıştır.

Öncelikle normallik varsayımı sınanmıştır. Çünkü, birçok istatistiksel test, normal dağılımın varolduğu varsayımına dayanılarak geliştirilmiştir ve kullanılmaktadır.

Raporda yer alan t-testi iki ayrı kategoriye (kız / erkek) ait bireylerin doğru cevap ortalamalarının farkları kıyaslanırken kullanılan bir testtir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) de benzer şekilde iki veya daha fazla kategoride yer alan öğrencilerin sorulara verdikleri doğru cevapların ortalamaları hem grup içi hem de gruplar arasındaki farklılıkları kıyaslanırken kullanılmaktadır. Örneğin, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin doğru cevap ortalamalarının farklılıkları kıyaslanırken aynı zamanda sınıflar arasındaki ikişerli farklılıkları bulabilmek için kullanılır. Tüm kategorilerin birbirine benzerliği hipotezinin testi ANOVA ile ikişerli benzerlik hipotezlerinin testleri ise, yine aynı testin içinde yer alan bir alt test olan en küçük fark yöntemi (LSD) ile sınanır.

Analizler yapılırken SPSS, yapıldıktan sonra tabloların düzenlenmesi için MS Excel programları kullanılmıştır.

4. ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI

Tablo 3'te ortaokul öğrencilerinin cinsiyet ve sınıflara göre dağılımları gösterilmiştir.

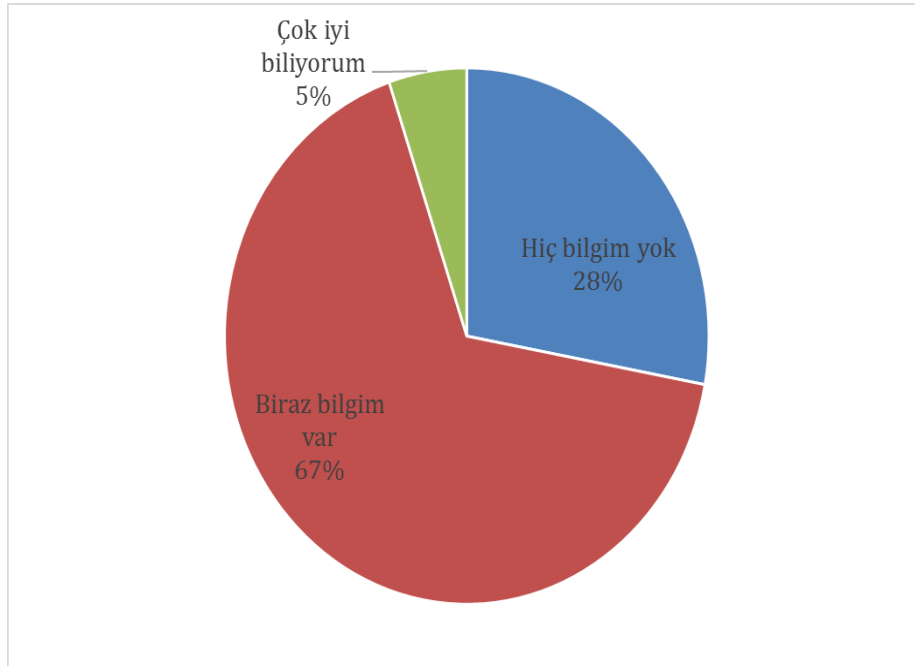
Tablo 3: Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet ve Sınıflara Göre Sayıları

		5	6	7	8
Cinsiyet	Kız	22	64	1934	2551
	Erkek	28	94	2113	2437

Ortaokul öğrencilerinin farkındalıkları ve AB'ye bakış açıları toplam 16 soru ile ölçülmüştür. Bu 16 sorunun 13'ü ile genel bilgileri ölçülmüş, son üç soru ile öğrencilerin AB'ye bakış açıları gözlenmiştir.

Aşağıdaki Şekil 2'de görüldüğü gibi öğrenciler kendilerini değerlendirmiştir. Ortaokul öğrencilerinin %67'si AB konusunda biraz bilgilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sadece %5'i AB konusundaki bilgilerinin çok iyi düzeyde olduğunu düşünürken, öğrencilerin %28'i ise, AB konusunda hiçbir bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Şekil 2: Ortaokul Öğrencilerinin AB Hakkında Kendilerini Değerlendirmeleri (%)

Tablo 4'te ortaokul öğrencilerinin AB konusundaki bilgi düzeyleri hakkında ne düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Kendi Düzeylerini Değerlendirmeleri (%)

<i>Demografik Değişken</i>		Hiç bilgim yok	Biraz bilgim var	Çok iyi biliyorum
<i>Cinsiyet</i>	Kız	33,6	63,7	2,7
	Erkek	22,5	70	7,5
<i>Yaş</i>	10	34,4	56,3	9,4
	11	33,6	63,5	2,9
	12	30,3	65,4	4,3
	13	26,7	67,8	5,4
	14	22,6	69,3	8,2
	15	24,2	69,7	6,1
<i>Sınıf</i>	5. Sınıf	31,4	64,7	3,9
	6. Sınıf	35,6	62,5	1,9
	7. Sınıf	29,7	65,5	4,7
	8. Sınıf	26,2	68,2	5,6
<i>İl</i>	Adana	31,6	62,1	6,3
	Ankara	29,1	65,7	5,3
	Antalya	37	57,1	5,8
	Bursa	23,9	69,8	6,2
	Denizli	39,7	54,3	6
	Diyarbakır	24,3	68,9	6,7
	Edirne	24,6	67,8	7,6
	Erzurum	17,6	78,7	3,7
	Eskişehir	32,6	64,1	3,3
	Gaziantep	29,4	65,8	4,8
	İstanbul	25,8	69	5,1
	İzmir	32,5	63,5	4
	Kayseri	22,2	70,6	7,2
	Kocaeli	31,6	64,2	4,2
	Konya	22,5	72,6	4,9
	Mersin	29,1	67,2	3,6
	Samsun	37,9	59,2	2,9
	Sivas	31,4	65,3	3,4
	Şanlıurfa	21,4	71,7	6,9
	Trabzon	24	74,7	1,3
	Van	25,4	69,2	5,5

Tablo 4'te görülebileceği gibi erkek öğrenciler (%7.5) kendilerini kız öğrencilere (%2.7) göre AB hakkında daha bilgili olarak görmüşlerdir.

İllere göre baktığımızda ise AB'yi çok iyi bildiklerini iddia eden ortaokul öğrencileri açısından Edirne (%7.6), Kayseri (%7.2) ve Şanlıurfa (%6.9) illeri ilk üç sırada yer almaktadır. Ortaokul öğrencilerinin AB hakkında kendilerini değerlendirmede illere göre son üç sırada ise Trabzon (%1.3), Bursa (%2.9) ve Eskişehir (%3.3) illeri yer almaktadır.

AB konusunda hiçbir bilgileri olmadığını iddia eden ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü ilk üç il ise Denizli (%39.7), Samsun (%37.9) ve Antalya (%37) olarak sıralanmıştır.

4.1 Grup-1 Sorular

Tablo 5, ilk grupta yer alan 12 soruya ortaokul öğrencileri tarafından verilen doğru cevap sayısını ve bunların oranlarını göstermektedir.

Tablo 5: Grup 1 Sorular Doğru Cevap Sayıları ve Oranları

Sorular	Soru	Doğru Cevap Sayısı	Doğru Cevap Oranı
Soru 2	AB Bir Ülke midir?	6371	68,2
Soru 6	AB'nin Bayrağı Hangisidir?	5654	60,7
Soru 9	Türkiye'nin Üyelik Statüsü	4174	44,9
Soru 3	AB Para Birimi Nedir?	3971	42,5
Soru 4	AB'nin Başbakanı Var mıdır?	2764	29,6
Soru 12	Aşağıdakilerden Hangisi AB Üyesidir?	3259	34,9
Soru 7	AB'nin Başkenti Hangisidir?	2771	29,8
Soru 8	AB Kaç Üyeden Oluşmaktadır?	1689	18,1
Soru 13	Aşağıdakilerden Hangisi AB Eğitim Programı Değildir?	1345	14,4
Soru 5	AB'nin Sloganı Aşağıdakilerden Hangisidir?	1135	12,3
Soru 11	Hangisi AB Kurucu Ülkelerinden Biridir?	1385	14,9
Soru 10	İşaretlenmiş Ülkelerden Hangisi AB Üyesi Değildir?	705	7,6

Tablo 5'te görüldüğü gibi, ortaokul öğrencileri bu sorulardan sadece ikisine %50 ve daha fazla oranda doğru yanıt verebilmişlerdir. Bu sorular AB'nin bir ülke olup olmadığı (%68.2), AB'nin bayrağı (%60.7) sorularıdır. Diğer 10 soruda ise en yüksek doğru cevap oranının Türkiye'nin bir AB aday ülkesi olduğu (%44.9) sorularıdır.

Tablo 6'da, öğrencilerin kendi değerlendirmelerine göre bilgi düzeyleri ile 1. grup sorulara verdikleri cevaplar ve doğru cevap oranları görülmektedir.

Tablo 6: Bilgi Düzeyleri ve 1. Grup Sorular Doğru Cevap Sayıları ve Oranları

Sorular	Soru	Doğru Cevap Sayıları			Doğru Cevap Oranları		
		Hiç bilgim yok	Biraz bilgim var	Çok iyi biliyorum	Hiç bilgim yok	Biraz bilgim var	Çok iyi biliyorum
Soru 2	AB Bir Ülke midir?	1303	4644	367	50,45	75,02	76,14
Soru 3	AB Para Birimi Nedir?	911	2774	251	35,21	44,81	52,51
Soru 4	AB'nin Başbakanı Var mıdır?	416	2105	220	16,01	34,03	45,64
Soru 5	AB'nin Sloganı Aşağıdakilerden Hangisidir?	188	839	94	7,31	13,75	20,09
Soru 6	AB'nin Bayrağı Hangisidir?	1121	4148	339	43,5	67,17	70,92
Soru 7	AB'nin Başkenti Hangisidir?	469	2046	230	18,19	33,16	48,32
Soru 8	AB Kaç Üyeden Oluşmaktadır?	264	1240	172	10,2	20,05	35,91
Soru 9	Türkiye'nin Üyelik Statüsü	648	3205	290	25,17	51,94	61,31
Soru 10	İsviçre AB Üyesi mi?	117	513	71	4,53	8,35	14,95
Soru 11	Hangisi AB Kurucu Ülkelerinden Biridir?	278	994	99	10,8	16,12	20,89
Soru 12	Aşağıdakilerden Hangisi AB Üyesidir?	468	2508	250	18,08	40,56	52,3
Soru 13	Aşağıdakilerden Hangisi AB Eğitim Programı Değildir?	238	970	119	9,2	15,69	25,05

Tablo 6'da görüldüğü gibi, AB hakkında hiç bilgisi olmadığını iddia eden ortaokul öğrencilerinin %50'si AB'nin ülke olup olmadığı (%50,45) ve AB bayrağı (%43,5) hakkındaki sorulara doğru cevap vermişlerdir. AB hakkında biraz bilgisi olduğunu söyleyenler ile çok iyi bildiğini iddia edenlerin verdiği doğru cevaplar paralellik göstermektedir. Biraz bilgisi olanların %50'den fazlası bu gruptaki 12 sorunun üçüne doğru cevap verirken, iyi bildiğini iddia eden öğrencilerin %50'den fazlası 5 soruya doğru cevap vermişlerdir.

Tablo 7, ortaokul öğrencilerinin cinsiyete göre 1. grup sorulara verdikleri cevapları ve doğru cevap oranlarını göstermektedir.

Tablo 7: Cinsiyete Göre ve 1. Grup Sorular Doğru Cevap Sayıları ve Oranları

		Doğru Cevap Sayıları		Doğru Cevap Oranları	
		Kız	Erkek	Kız	Erkek
Soru 2	AB Bir Ülke midir?	2842	3492	62,1	74,4
Soru 3	AB Para Birimi Nedir?	1819	2132	39,7	45,4
Soru 4	AB'nin Başbakanı Var mıdır?	1086	1662	23,7	35,3
Soru 5	AB'nin Sloganı Aşağıdakilerden Hangisidir?	603	526	13,3	11,4
Soru 6	AB'nin Bayrağı Hangisidir?	2432	3185	53,3	68
Soru 7	AB'nin Başkenti Hangisidir?	1206	1549	26,5	33
Soru 8	AB Kaç Üyeden Oluşmaktadır?	661	1015	14,5	21,6

		Doğru Sayılar	Cevap	Doğru Oranlar	Cevap
		Kız	Erkek	Kız	Erkek
Soru 9	Türkiye'nin Üyelik Statüsü	1887	2263	41,4	48,4
Soru 10	İsviçre AB Üyesi mi?	321	380	7	8,2
Soru 11	Hangisi AB Kurucu Ülkelerinden Biridir?	616	757	13,5	16,2
Soru 12	Aşağıdakilerden Hangisi AB Üyesidir?	1201	2036	26,3	43,4
Soru 13	Aşağıdakilerden Hangisi AB Eğitim Programı Değildir?	621	715	13,6	15,2

Tablo 7'de görüldüğü gibi, ankete cevap veren ortaokul öğrencileri arasında hem kız hem de erkek öğrenciler sırasıyla AB'nin ülke olup olmadığı, AB bayrağı ve Türkiye'nin durumu hakkındaki sorulara en fazla oranda doğru cevap vermişlerdir. AB'nin ülke olup olmadığı sorusuna kız öğrencilerin %62.1'i erkek öğrencilerin %74.4'ü, AB'nin bayrağı sorusuna kız öğrencilerin %53.3'ü, erkek öğrencilerin %68'i, Türkiye'nin durumu sorusuna ise kız öğrencilerin %41.4'ü, erkek öğrencilerin ise % 48.4'ü doğru cevap vermişlerdir. 12 adet 1. grup sorusundan 11 tanesine erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla oranda doğru cevap verdikleri görülmektedir. 2 soruya (AB'nin sloganı hangisidir?) kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha yüksek oranda doğru yanıt vermişlerdir.

Hem kız öğrenciler (%7) hem de erkek öğrenciler (%8.2) en düşük oranda İsviçre'nin AB üyesi olup olmadığı sorusuna doğru cevap vermişlerdir. En düşük oranda doğru cevap verilen ikinci soru "AB'nin sloganı" sorusu olmuştur. Kız öğrencilerin %13.3'ü erkek öğrencilerin ise %11.4'ü bu soruyu doğru cevaplayabilmişlerdir. En düşük oranda cevap verilen üçüncü soru "AB eğitim programı" sorusudur, kız öğrencilerin %13.6'sı erkek öğrencilerin %15.2'si bu soruya doğru cevap vermiştir.

Tablo 8'de 1. grup sorulara sınıflar düzeyinde verilen doğru yanıtlar ve yüzdeleri gösterilmiştir.

Tablo 8 : Sınıflarına Göre ve 1. Grup Sorular Doğru Cevap Sayıları ve Oranları

		Doğru Cevap Sayılar		Doğru Cevap Oranlar	
		7. Sınıf	8. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Soru 2	AB Bir Ülke midir?	2542	3640	63	73
Soru 3	AB Para Birimi Nedir?	1773	2061	43,8	41,4
Soru 4	AB'nin Başbakanı Var mıdır?	1000	1700	24,8	34
Soru 5	AB'nin Sloganı Aşağıdakilerden Hangisidir?	409	700	10,3	14,2

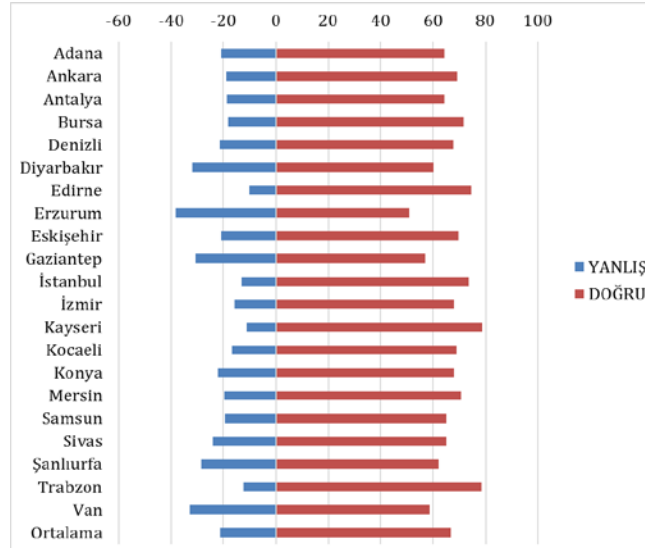
		Doğru Cevap Sayılar		Doğru Cevap Oranlar	
		7. Sınıf	8. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Soru 6	AB'nin Bayrağı Hangisidir?	2247	3250	55,9	65,2
Soru 7	AB'nin Başkenti Hangisidir?	1069	1628	26,6	32,8
Soru 8	AB Kaç Üyeden Oluşmaktadır?	655	990	16,2	19,9
Soru 9	Türkiye'nin Üyelik Statüsü	1561	2525	38,7	50,9
Soru 10	İsviçre AB Üyesi mi?	264	412	6,6	8,3
Soru 11	Hangisi AB Kurucu Ülkelerinden Biridir?	558	769	13,9	15,5
Soru 12	Aşağıdakilerden Hangisi AB Üyesidir?	1314	1856	32,6	37,3
Soru 13	Aşağıdakilerden Hangisi AB Eğitim Programı Değildir?	512	789	12,7	15,9

Tablo 8’de görüldüğü gibi, 8. sınıf öğrencilerinin, 7. sınıf öğrencilerine göre yukarıda yer alan 12 adet sorudan 11’ine daha yüksek oranda doğru cevap verdikleri görülmektedir. Kalan soruya ise 7. Sınıf öğrencileri 8. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek oranda doğru cevap vermişlerdir.

En fazla ve en az doğru cevap verilen sorular incelendiğinde günlük hayatın parçası olan veya hakkında sürekli haber duyulan kavram ve terimlerin farkındalığının diğerlerine oranla yüksek olduğu görülmektedir. Bunlar AB’nin bir ülkeden ziyade bir topluluk bir birlik olduğu, bayrağının görünürlüğü ve bilinirliği ve Türkiye’nin bu birlik ile ilişki durumudur. AB’nin para birimi de %41.4 oranında bilinirliğe sahiptir.

Şekil 3’te, “AB Bir Ülke midir?” sorusuna illere göre verilen doğru yanıtlar gösterilmiştir.

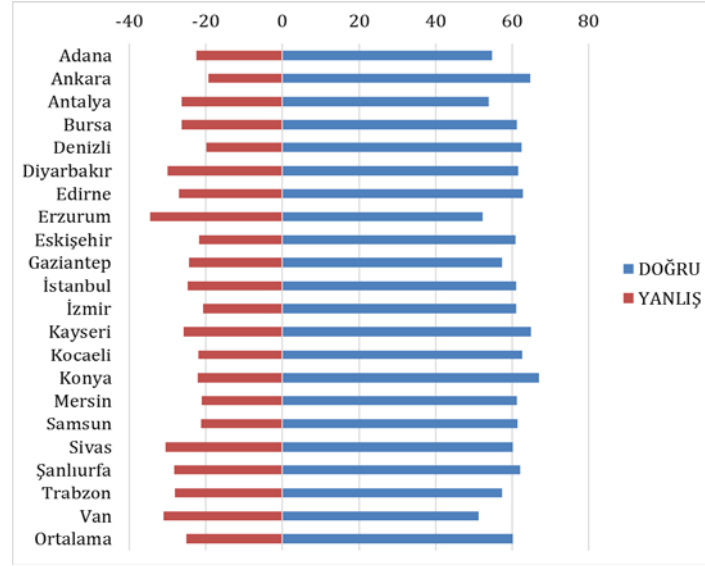
Şekil 3: İllere Göre “AB Bir Ülke midir?” Sorusuna Verilen Yanıtlar (%)

Şekil 3'te görüldüğü gibi, en fazla doğru cevap verilen bu soruya iller itibariyle baktığımızda, en fazla doğru cevabın Kayseri (%78.4) ilinden geldiğini ve bu ili Trabzon, Edirne ve İstanbul illerinin izlediği görülmektedir. Bu soruya en fazla yanlış cevabın ise Erzurum (%38.2), Van (%32.8) ve Gaziantep (%30.7) illerinden verildiği görülmektedir.

Şekil 4, öğrenciler tarafından en fazla doğru cevap verilen “AB bayrağının bilinirliği” sorusuna ilişkin doğru ve yanlış cevap oranlarını iller bazında göstermektedir.

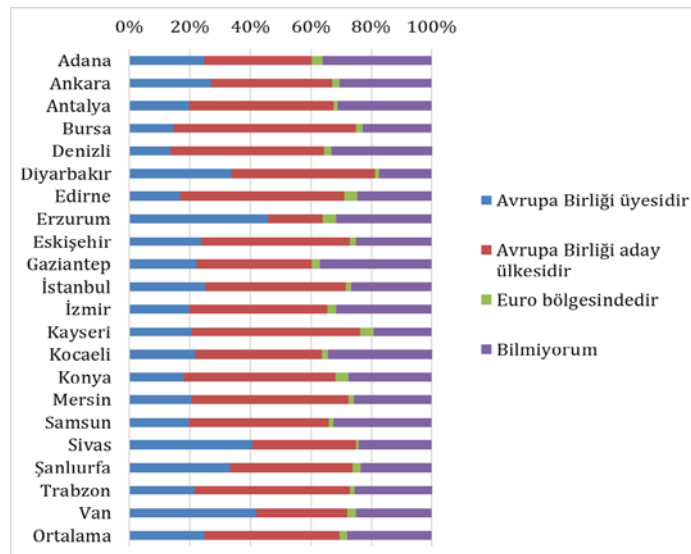
Şekil 4 : İllere Göre “AB’nin Bayrağının Bilinirliği” (%)

Şekil 4'ten görüldüğü gibi, bu soruya en fazla doğru cevap veren üç il Kayseri (%64.9), Ankara (%64.7) ve Edirne (%62.7) illeridir. En fazla yanlış cevap ise, Erzurum (%34.6), Van (%31) ve Sivas (%30.5) illerinden verilmiştir.

Şekil 5, illere göre Türkiye'nin AB'ye üyelik durumuna ilişkin verilen cevapları göstermektedir.

Şekil 5: İllere Göre Türkiye'nin AB'ye Üyelik Durumu (%)

Şekil 5’de görüldüğü gibi, en fazla doğru cevap sırasıyla Bursa (%60), Kayseri (%56) ve Edirne (%54) illerinden verilmiştir. En fazla yanlış cevap ise Erzurum (%50), Van (%45) ve Sivas (%42) illerinden verilmiştir. Şaşırtıcı olarak bazı illerde Türkiye’yi AB üyesi olarak bilenlerin oranı da azımsanamayacak kadar yüksektir. Erzurum’da bu oran %46, Van’da %42 ve Sivas’da %30.4’tür.

Tablo 9’da, ortaokul öğrencilerinin “AB hakkında ne kadar bilgi sahibi oldukları”na ilişkin sorulan soruya verdikleri yanıtlara, demografik değişkenlere, yaş, sınıf ve illere göre 1. grup’ta yer alan 12 sorunun doğru cevap ortalamaları ve ortancaları gösterilmektedir.

Tablo 9 : Öğrencilerin AB Hakkındaki Bilgi Düzeyleri, Demografik Değişkenler, Yaş, Sınıf ve illere Göre 1. Grup Sorulara Verilen Ortalama Doğru Cevap Sayısı ve Ortanca Doğru Cevap Sayısı

Demografik Değişkenler		Grup 1 Puanı	
		Ortalama	Ortanca
Bilgi Düzeyi	Hiç bilğim yok	2,87	3
	Biraz bilğim var	4,27	4
	Çok iyi biliyorum	5,46	6
Cinsiyet	Kız	3,56	3
	Erkek	4,38	4
Yaş	12	3,64	3
	13	4,21	4
	14	4,43	4
	15	3,67	3
Sınıf	5. Sınıf	3,08	3
	6. Sınıf	3,09	3
	7. Sınıf	3,65	3
	8. Sınıf	4,28	4
İl	Adana	3,69	3
	Ankara	4	4
	Antalya	3,66	3
	Bursa	4,51	4
	Denizli	4,28	4
	Diyarbakır	4,13	4
	Edirne	4,25	4
	Erzurum	3,16	3
	Eskişehir	4	4
	Gaziantep	3,64	3
	İstanbul	4,08	4
	İzmir	3,79	4
	Kayseri	4,71	5
	Kocaeli	4,01	4
	Konya	3,99	4
	Mersin	3,88	4
	Samsun	4,02	4
	Şanlıurfa	3,52	3
	Sivas	3,96	4
	Trabzon	3,93	4
	Van	3,65	3

Tablo 9’da görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin “AB hakkında ne kadar bilgi sahibi oldukları”na ilişkin sorulan soruda belirttikleri bilgi düzeylerine göre 12 soru üzerinden doğru cevap ortalaması hiç bilgisi olmadığını iddia eden öğrencilerde 2.87, biraz bilgisi olanlar için 4.27 ve çok iyi bilenlerde ise 5.46 olarak hesaplanmıştır. Bu gruplarda sırasıyla ortalama doğru cevap 3, 4 ve 6 olarak belirlenmiştir.

Ortaokul öğrencileri arasında kız öğrenciler ortalama 3.56 soruya doğru cevap verirken erkek öğrenciler ortalama 4.38 soruya doğru cevap vermişlerdir. 13-14 yaş arası doğru cevap ortalaması 12-15 yaş arası doğru cevap ortalamasından daha yüksektir. 8. Sınıf öğrencileri ortalama 4.28 soruya doğru cevap verirken, 7. Sınıf öğrencileri ortalama 3.65 soruyu doğru bilmişlerdir.

Tablo 10’da kız ve erkek öğrencilerin öğrenme süreçlerine ilişkin puan ortalamaları hesaplanmış ve bu ortalamalar arasında manidar bir fark olup olmadığına ilişkisiz örneklem için t-testi ile bakılmıştır.

Tablo 10: 1. Grup Sorular İçin Cinsiyete Göre Doğru Cevaplar t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	4295	3,56	1,89	0,03	-19,08	8795	0
Erkek	4502	4,38	2,12	0,03			

Tablo 10’da görüldüğü gibi, kız ve erkek öğrencilerin 1. grup sorulara verdikleri doğru cevap ortalamalarının test edildiği bağımsız örneklem t-testini göstermektedir. Bu tablodan görüldüğü gibi kız ve erkek öğrencilerin doğru cevap ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklıdır. Erkek öğrencilerin grup 1 soruları hakkındaki farkındalıkları (4.38) kız öğrencilere göre (3.56) daha fazladır.

Tablo 11’de, ortaokul öğrencilerinin 1. grup sorulara verdikleri ortalama doğru yanıtlar “sınıf” lar açısından birbirinden farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Tablo 11: 1. Grup Sorular İçin Sınıflara Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

	SS	SD	MS	F	p
Gruplar Arası	1002,586	3	334,195	81,858	0
Grup İçi	35739,426	8754	4,083		
Toplam	36742,012	8757			

Tablo 11’de görüldüğü gibi, ANOVA tablosunda, 1. grup sorulara verilen doğru yanıt ortalamaları sınıf grupları arasında ve birbirleri içinde istatistiksel olarak fark olduğu gözlemlenmiştir. (p=0)

Tablo 12’de 1. grup sorulara yaşlar açısından verilen doğru yanıtlar arasında farklılık gösterilmiştir.

Tablo 12: 1. Grup Sorular İçin Yaşa Göre Doğru Cevaplar Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

	SS	SD	MS	F	p
Gruplar Arası	941,952	7	134,565	32,805	0
Grup İçi	36052,53	8789	4,102		
Toplam	36994,48	8796			

Tablo 12’de görüleceği gibi, 1. grup sorular için farklı yaşlara sahip öğrencilerin AB hakkındaki bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu da tespit edilmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi yaş arttıkça doğru cevaplama ortalamasının arttığı gözlenmektedir.

Tablo 13’de yer alan LSD testinde, sınıflar arasındaki ortalama doğru cevabın istatistiksel anlamlılığı sınanmıştır.

Tablo 13: 1. Grup Sorular İçin Sınıfa Göre Doğru Cevaplar LSD Yöntemi

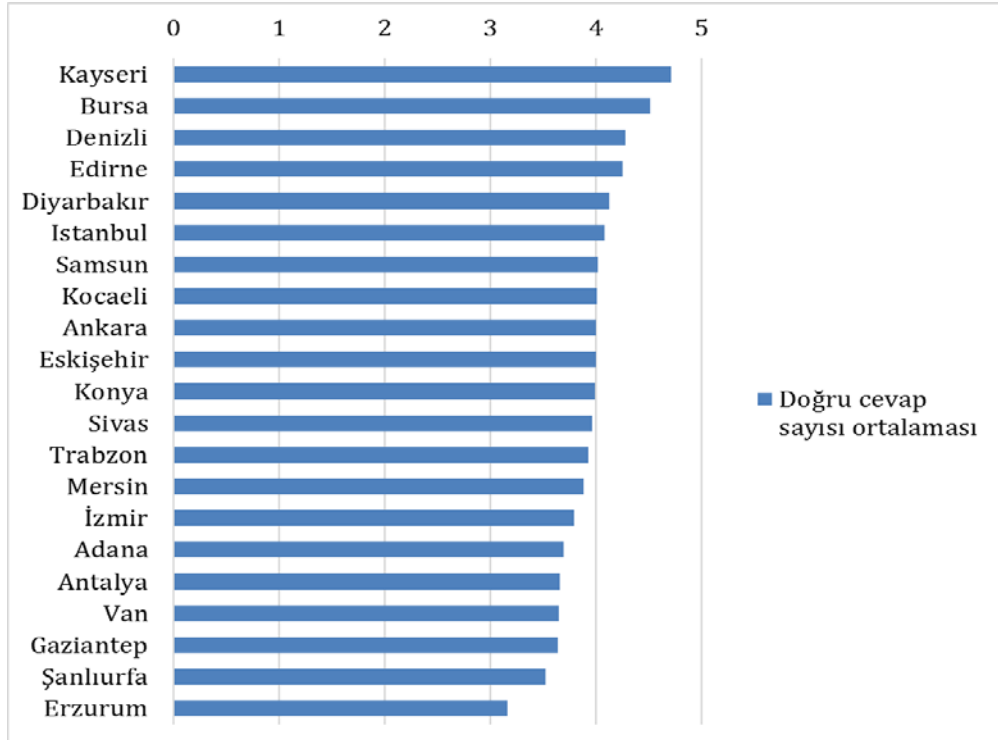
<i>Sınıf 1</i>	<i>Sınıf 2</i>	Ortalamalar Arasındaki Fark	Standart Hata	p
5	6	-0,01	0,33618	0,986
	7	-0,56	0,29347	0,055
	8	-1,19	0,29311	0
6	5	0,01	0,33618	0,986
	7	-0,56	0,17039	0,001
	8	-1,19	0,16977	0
7	5	0,56	0,29347	0,055
	6	0,56	0,17039	0,001
	8	-0,63	0,04393	0
8	5	1,19	0,29311	0
	6	1,19	0,16977	0
	7	0,63	0,04393	0

Tablo 13’de görüldüğü gibi, 5. sınıflar ile 6. ve 7. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. ($p=0,986$, $p=0,055$). Diğer yandan 8. sınıfların doğru cevap ortalamalarıyla aralarında anlamlı bir fark vardır.

6. sınıflar ile 7. ve 8. sınıfların doğru cevap ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. ($p=0,001$, $p=0$) 7. ve 8. sınıfların doğru yanıt ortalamaları arasında da anlamlı bir fark mevcuttur. ($p=0$).

Şekil 6'da 1. grup sorulara doğru yanıt veren iller büyükten küçüğe doğru sıralanarak görselleştirilmiştir.

Şekil 6: İllere Göre 1. Grup Sorularda Doğru Cevap Sayısı Ortalaması

Şekil 6'da görüldüğü gibi, il bazında 1. grup sorulara verilen ortalama doğru cevaplara bakıldığında ilk sıralarda İzmir (4.71), Bursa (4.51) ve Denizli (4.28) illeri yer almaktadır. Son üç sırada ise Erzurum (3.16), Şanlıurfa (3.52) ve Van (3.64) illeri bulunmaktadır.

4.2 Grup 2 Sorular

İkinci grup sorular 14. ve 15. soru'da yer alan 7 şıktan (alt sorudan) oluşmaktadır. Sorular şu şekildedir:

Soru 14: Aşağıdakilerden hangisi (hangileri) Avrupa Birliği'nin günümüzdeki faaliyet alanları arasındadır?	Soru 15: Aşağıdakilerden hangileri doğrudur/yanlıştır? (Eğer sorular hakkında bilgin yoksa "Bilmiyorum" seçeneğini işaretlemelisin.)
• Yoksulluğun azaltılması. • Doğayı ve çevreyi korumak. • Hukukun üstünlüğünü korumak. • Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak. • İnsan hakları savunuculuğu yapmak.	• Avrupa Kıtası'nda yer alan tüm ülkeler Avrupa Birliği üyesidir. • Coğrafi olarak Avrupa'da yer almayan bir ülkenin Avrupa Birliği'ne üye olması mümkün değildir.

Tablo 14'te, AB'nin faaliyetlerine kız ve erkeklerin verdikleri doğru cevaplar ve yüzdeleri gösterilmiştir.

Tablo 14: Cinsiyete Göre İkinci Grup Sorulara Verilen Doğru Cevap Sayıları ve Oranları (%)

Sorular	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
Yoksulluğun azaltılması	1784	2141	3925	39,1	45,9	42,5
Doğayı ve çevreyi korumak	2235	2242	4477	49,1	48,2	48,65
Hukukun üstünlüğünü korumak	2474	2718	5192	54,7	58,6	56,65
Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak	2743	2882	5625	60,2	61,9	61,05
İnsan hakları savunuculuğu yapmak	2283	2456	4739	50,3	53,1	51,7
Avrupa Kıtası'nda yer alan tüm ülkeler Avrupa Birliği üyesidir.	2014	2408	4422	44,1	51,3	47,7
Coğrafi olarak Avrupa'da yer almayan bir ülkenin Avrupa Birliği'ne üye olması mümkün değildir.	817	1366	2183	18	29,5	23,75

Tablo 14'te görüleceği gibi, AB'nin faaliyet alanları arasında en fazla bilinenler, “Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak” (%61.05), “Hukukun üstünlüğünü korumak” (%56.65) ve “İnsan hakları savunuculuğu yapmak” (%51.7) olmuştur. “Doğanın ve çevrenin korunması” (%48.65) ve “Yoksulluğun azaltılması” (%42.5) diğerlerini takip etmektedir. Bütün faaliyetler için toplam öğrenci sayılarına göre cevap verenler dikkate alındığında erkek öğrencilerin farkındalığının kız öğrencilerinkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 15'te, sınıflara göre AB faaliyetlerine verilen doğru cevap sayıları ve yüzdeleri gösterilmiştir.

Tablo 15: Eğitim Görülen Sınıfa Göre İkinci Grup Sorulara Verilen Doğru Cevap Sayıları ve Oranları (%)

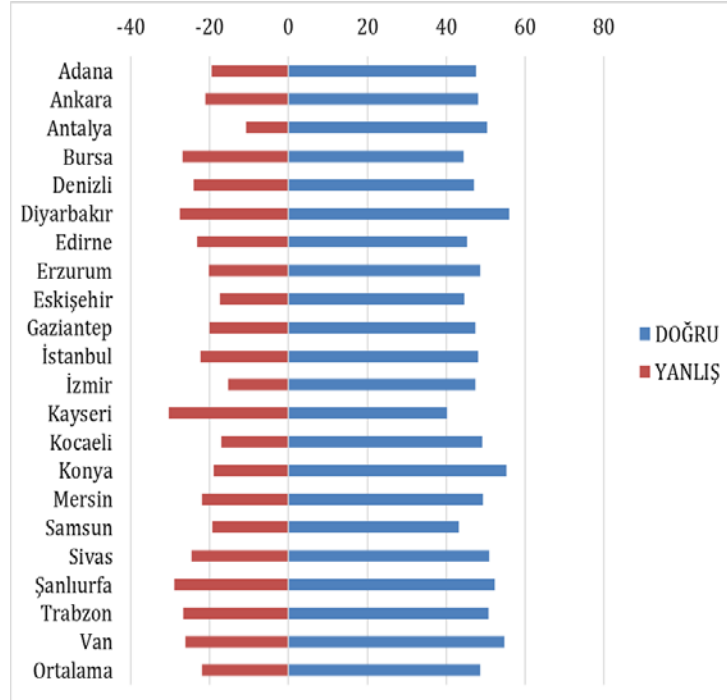
	Doğru Cevap Sayıları			Doğru Cevap Oranları		
	7. Sınıf	8. Sınıf	Toplam	7. Sınıf	8. Sınıf	Toplam
Yoksulluğun azaltılması	1699	2108	3807	42,1	42,6	42,35
Doğayı ve çevreyi korumak	2086	2254	4340	51,9	45,6	48,75
Hukukun üstünlüğünü korumak	2253	2808	5061	56,4	57	56,7

	Doğru Cevap Sayıları			Doğru Cevap Oranları		
	7. Sınıf	8. Sınıf	Toplam	7. Sınıf	8. Sınıf	Toplam
Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak	2442	3043	5485	60,9	61,4	61,15
İnsan hakları savunuculuğu yapmak	1993	2652	4645	49,9	53,7	51,8
Avrupa Kıtası'nda yer alan tüm ülkeler Avrupa Birliği üyesidir.	1726	2616	4342	42,8	52,6	47,7
Coğrafi olarak Avrupa'da yer almayan bir ülkenin Avrupa Birliği'ne üye olması mümkün değildir.	985	1138	2123	24,6	23,1	23,85

Tablo 15'te görüldüğü gibi, eğitim görülen sınıfa göre 2. grup sorulara verilen doğru cevap sayılarını ve oranlarını göstermektedir. 7. ve 8. sınıf öğrencileri için en fazla doğru oranda bilinen AB faaliyet alanları sırasıyla “Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak”, “Hukukun üstünlüğünü korumak” ve “İnsan hakları savunuculuğu yapmak olmuştur.

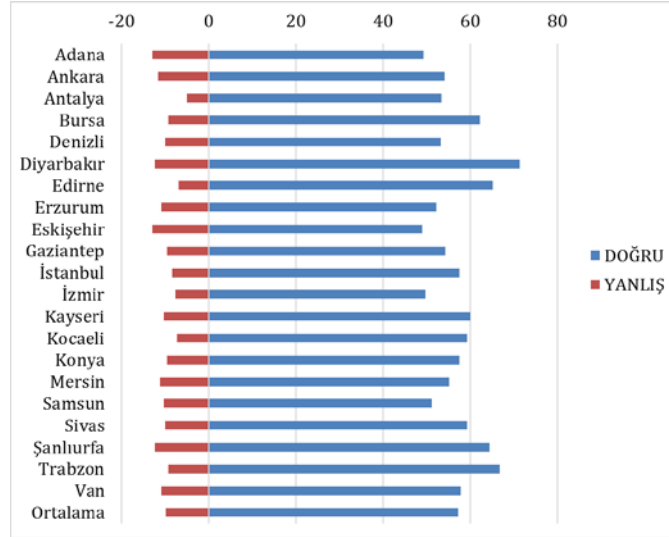
Şekil 7’de illere göre “Doğayı ve Çevreyi Koruma” faaliyeti konusunda verilen doğru ve yanlış cevaplar görselleştirilmiştir.

Şekil 7: İllere Göre “Doğayı ve Çevreyi Koruma” Faaliyeti Konusunda Verilen Yanıtlar (%)

Şekil 7’de görüldüğü gibi; AB faaliyet alanlarından “Doğayı ve çevreyi koruma” şikkını en çok doğru olarak bilen ortaokul öğrencileri sırasıyla Diyarbakır, Konya ve Van’da bulunurken, bu şikka yanlış cevaplar en çok Kayseri, Şanlıurfa ve Diyarbakır’dan gelmiştir. Şekil 8’de, illere göre “Hukukun Üstünlüğünün Korunması” şikkına verilen doğru yanıtlar görselleştirilmiştir.

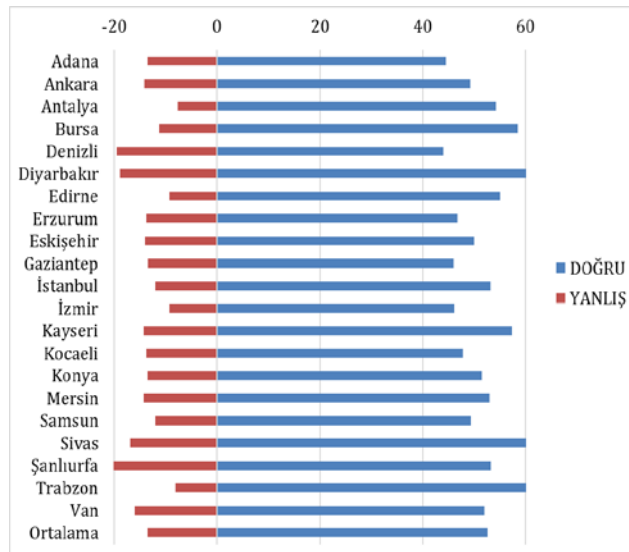
Şekil 8: İllere Göre “Hukukun Üstünlüğünün Korunması” Faaliyeti Konusunda Verilen Yanıtlar (%)

Şekil 8’de görüldüğü gibi, AB faaliyet alanlarından, “Hukukun üstünlüğünün korunması” şikkını en çok doğru olarak bilen ortaokul öğrencileri sırasıyla Diyarbakır, Trabzon ve Edirne’de yaşarken, en çok yanlış cevap gelen iller ise Eskişehir, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Ankara olmuştur.

Şekil 9’da, illere göre “İnsan Hakları Savunuculuğu Yapmak” faaliyeti konusunda verilen yanıtlar görselleştirilmiştir.

Şekil 9: İllere Göre “İnsan Hakları Savunuculuğu Yapmak” Faaliyeti Konusunda Verilen Yanıtlar (%)

Şekil 9’da görüldüğü gibi, illere göre AB faaliyet alanlarından “İnsan hakları savunuculuğu yapmak” cevaplarının dağılımı görülebilmektedir. Bu şıkka en çok doğru cevap veren iller sırasıyla Trabzon, Diyarbakır ve Sivas, en çok yanlış cevap veren iller ise Şanlıurfa, Denizli, Diyarbakır ve Sivas’tır.

Tablo 16’da, demografik değişkenlere göre 2. grup sorulara verilen doğru cevaplar gösterilmiştir.

Tablo 16: AB Hakkındaki Bilgi Düzeyleri, Demografik Değişkenler, Yaş, Sınıf ve İllere Göre 2. Grup Sorulara Verilen Ortalama Cevap Sayısı ve Ortanca Doğru Cevap Sayısı

Demografik Değişkenler	Grup 2 Puanı		
		Ortalama	Ortanca
Bilgi Düzeyi	Hiç bilgim yok	3,21	3
	Biraz bilgim var	3,89	4
	Çok iyi biliyorum	4,37	5
Cinsiyet	Kız	3,59	4
	Erkek	3,91	4
Yaş	8	3,25	4
	9	3,6	4
	10	2,89	2
	11	3,62	4
	12	3,71	4
	13	3,79	4
	14	3,91	4
	15	3,14	3
Sınıf	5	3,21	3
	6	3,66	4
	7	3,73	4
	8	3,79	4
İl	Adana	3,52	3
	Ankara	3,57	4
	Antalya	3,73	4
	Bursa	3,93	4
	Denizli	3,5	3
	Diyarbakır	3,98	4
	Edirne	4,02	4
	Erzurum	3,5	4
	Eskişehir	3,53	4
	Gaziantep	3,64	4
	İstanbul	3,86	4
	İzmir	3,68	4
	Kayseri	3,79	4
	Kocaeli	3,85	4
	Konya	3,7	4
	Mersin	3,82	4
	Samsun	3,77	4
	Sivas	3,88	4

Demografik Değişkenler	Grup 2 Puanı		
		Ortalama	Ortanca
	Şanlıurfa	3,73	4
	Trabzon	3,86	4
	Van	3,68	4

Tablo 16’da, ortaokul öğrencilerinin AB hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarına ilişkin sorulan soruya, demografik değişkenlere, yaş, sınıf ve illere göre 2. grup’ta yer alan soruların ortaokul öğrencisi bazında doğru cevap ortalamaları ve ortancaları gösterilmektedir. Ortaokul öğrencilerinin AB hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarına ilişkin sorulan soruya göre 7 alt soru üzerinden doğru cevap ortalaması hiç bilgisi olmadığını iddia eden öğrencilerde 3.21, biraz bilgisi olanlar için 3.89 ve çok iyi bilenlerde ise 4.37 olarak hesaplanmıştır. Bu gruplarda sırasıyla ortanca doğru cevap 3, 4 ve 5 olarak belirlenmiştir. Ortaokul öğrencileri arasında kız öğrenciler ortalama 3.59 soruya doğru cevap verirken erkek öğrenciler ortalama 3.91 soruya doğru cevap vermişlerdir. Sınıf büyüdükçe sorulara verilen doğru cevap ortalamasının arttığı görülmektedir.

Tablo 17, kız ve erkek öğrencilerin 2. grup sorulara verdikleri doğru cevap ortalamalarının test edildiği bağımsız örneklem t-testini göstermektedir.

Tablo 17: 2.Grup Sorular İçin Cinsiyete Göre Doğru Cevaplar t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	3977	3,59	1,51	0,02	-9,375	7807	0
Erkek	4110	3,92	1,60	0,02			

Tablo 17’de görüldüğü gibi, kız ve erkek öğrencilerin doğru cevap ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. ($p=0,000$). Erkek öğrencilerin grup 2 soruları hakkındaki farkındalıkları (3.92) kız öğrencilere göre (3.59) daha yüksektir.

Tablo 18’de, 2. grup sorulara verilen doğru yanıtların ortalamaları “sınıf” değişkeniyle tek yönlü varyans analizinin sonuçları mevcuttur.

Tablo 18: 2. Grup Sorular İçin Sınıflara Göre Doğru Cevaplar İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

	SS	SD	MS	F	p
Gruplar Arası	21,028	3	7,009	2,864	0,035
Grup İçi	19816,94	8097	2,447		
Toplam	19837,96	8100			

Tablo 18’de görüldüğü gibi, 2. grup sorulara verilen doğru cevap sayıları açısından sınıflar arasında ve sınıfların kendi içlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. ($p=0,035$)

Tablo 19'da, 2. grup sorular için sınıflara göre LSD yöntemi uygulanmış ve bulgular gösterilmiştir.

Tablo 19: 2. Grup Sorular İçin Sınıfa Göre Doğru Cevaplar LSD Yöntemi

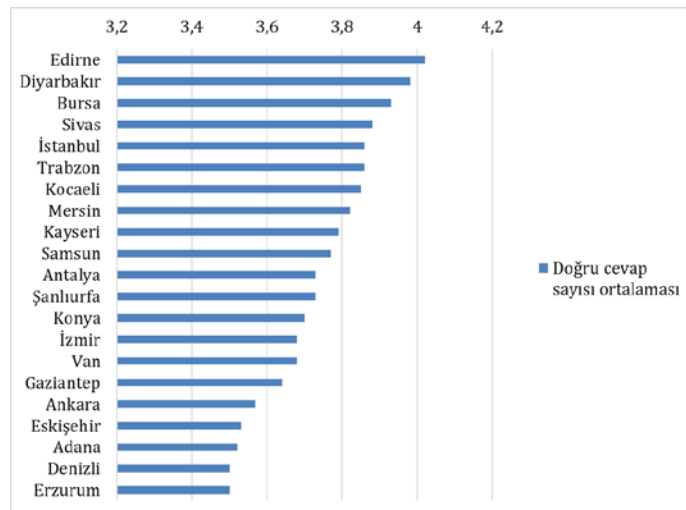
Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamalar Arasındaki Fark	Standart Hata	P
5	6	-0,44	0,28	0,107
	7	-0,51	0,24	0,035
	8	-0,57	0,24	0,018
6	5	0,44	0,28	0,107
	7	-0,07	0,14	0,619
	8	-0,13	0,14	0,345
7	5	0,51	0,24	0,035
	6	0,07	0,14	0,619
	8	-0,06	0,04	0,086
8	5	0,57	0,24	0,018
	6	0,13	0,14	0,345
	7	0,06	0,04	0,086

Tablo 19'da görüldüğü gibi, yukarıdaki tabloda sınıflar arasındaki doğru cevap ortalamaları arasındaki fark ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. 5. sınıflar ile 7. sınıf ve 8. sınıflar arasında 2. grup sorulara doğru yanıt sayıları ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p=0,035$, $p=0,018$), diğer yandan 6. sınıflar ile anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. ($p=0,035$)

6. sınıflar ile 7. ve 8. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p=0,619$, $p=0,345$) Benzer şekilde 7. sınıfların doğru cevap ortalamaları ile 8. sınıflar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p=0,08$)

Şekil 10'da illere göre 2. grup sorulara verilen doğru cevap sayısı gösterilmiştir.

Şekil 10 : İllere Göre 2. Grup Sorularda Doğru Cevap Sayısı Ortalaması

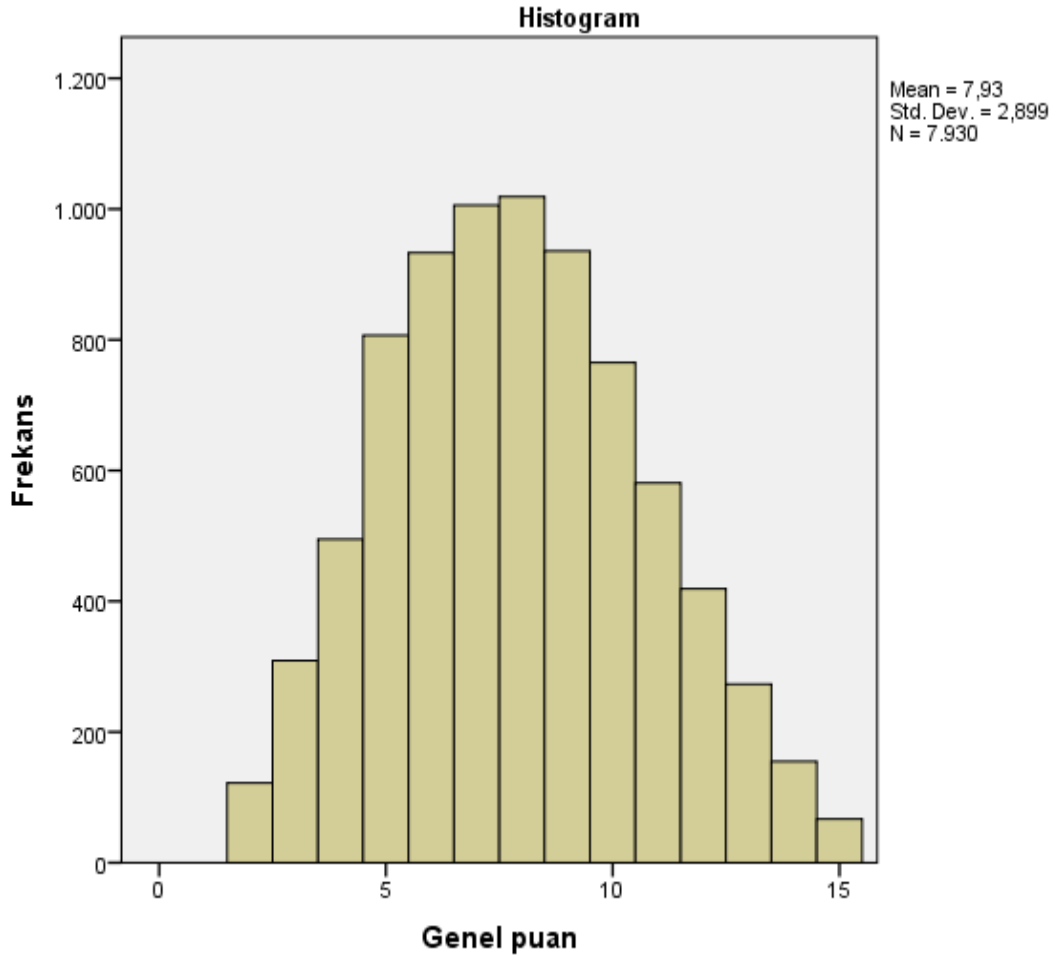
Şekil 10'da görüldüğü gibi, il bazında 2. grup sorulara verilen ortalama doğru cevaplara bakıldığında ilk sıralarda Edirne (4.02), Diyarbakır (3.98) ve Bursa (3.93) illeri yer almaktadır. Son üç sırada ise Erzurum (3.50), Denizli (3.50) ve Adana (3.52) illeri bulunmaktadır. (Şekil 10)

4.3 Genel Puanlara Göre Karşılaştırmalar

Bu bölüm tüm sorulara verilen doğru cevaplar dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Ankette toplam 16 soru bulunmaktadır. İlk ve son sorular görüş soruları olduğu için bu puanlamanın dışında tutulmuştur. 14. ve 15. soruların şıkları 7 alt soru olarak değerlendirilebileceği için alınabilecek en fazla puan 19 olmaktadır.

Şekil 11'de genel puanların dağılımı histogram ile görselleştirilmiştir.

Şekil 11: Genel Puanların Dağılımı

Şekil 11'den görüldüğü gibi, genel puanlar ortaokul öğrencileri için ortalaması 7.93 ve standart sapması 2.899 olan normal dağılım özelliği göstermektedir.

Tablo 20’de, ortaokul öğrencilerinin AB hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarına ilişkin sorulan soruya, demografik değişkenlere, yaş, sınıf ve illere göre genel puanlar bazında doğru cevap ortalamaları, ortancaları, en az ve en fazla doğru cevap sayısı gösterilmektedir.

Tablo 20: AB Hakkındaki Bilgi Düzeyleri, Demografik Değişkenler, Yaş, Sınıf ve İllere Göre Tüm Sorulara Verilen Cevaplara İlişkin İstatistikler

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
<i>Sence Avrupa Birliği hakkında ne kadar bilgi sahibisin ?</i>	Hiç bilgim yok	5,27	5	0	16
	Biraz bilgim var	7,82	8	0	19
	Çok iyi biliyorum	9,5	10	0	18
Cinsiyet	Kız	6,66	7	0	19
	Erkek	7,81	8	0	17
Yaş	8	5,25	5,5	2	8
	9	6	7	1	11
	10	5,84	6	0	12
	11	6,02	6	0	14
	12	6,84	7	0	16
	13	7,52	8	0	18
	14	7,85	8	0	19
	15	6,28	5	0	16
Sınıf	5	5,78	6	0	11
	6	6,1	6	0	14
	7	6,86	7	0	17
	8	7,6	8	0	19
İl	Adana	6,59	6	0	15
	Ankara	7,07	7	0	18
	Antalya	6,8	7	0	16
	Bursa	8,02	8	0	19
	Denizli	7,32	8	0	15
	Diyarbakır	7,91	8	0	14
	Edirne	7,73	8	0	16
	Erzurum	6,13	6	0	16
	Eskişehir	6,94	7	0	14
	Gaziantep	6,66	6,5	0	16
	İstanbul	7,45	7	0	17
	İzmir	6,77	7	0	17
	Kayseri	8,18	8	0	15
	Kocaeli	7,32	7	0	17
	Konya	7,22	7	0	15
	Mersin	7,25	7	0	14
	Samsun	7,27	8	0	17
	Sivas	7,14	7	0	13
	Şanlıurfa	7,43	7	0	16
	Trabzon	7,43	8	1	14
	Van	7,01	7	0	15

Tablo 20’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin AB hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarına ilişkin sorulan soruya göre genel puanlar bazında doğru cevap ortalaması, hiç bilgisi olmadığını iddia eden öğrencilerde 5.27 biraz bilgisi olanlar için 7.82 ve çok iyi bilenlerde ise 9.5 olarak hesaplanmıştır. Bu gruplarda sırasıyla ortalama doğru cevap 5, 8 ve 10 olarak belirlenmiştir.

Ortaokul öğrencileri arasında kız öğrenciler genel puanlar bazında ortalama 6.66 soruya doğru cevap verirken erkek öğrenciler ortalama 7.81 soruya doğru cevap vermişlerdir. Yaş arttıkça anketin geneline verilen doğru cevap ortalamalarının arttığı söylenebilir aynı yorum sınıflar düzeyinde de yapılabilir. Öğrenim görülen sınıf büyüdükçe sorulara verilen doğru cevapların arttığı görülmektedir.

Tablo 21’de, cinsiyete göre tüm sorulara verilen doğru cevaplar için t-testi gösterilmiştir.

Tablo 21: Cinsiyete Göre Tüm Sorular Doğru Cevaplar t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	4453	6,66	3,07	0,05	-16,96	9050	0
Erkek	4599	7,81	3,39	0,05			

Tablo 21’de görüldüğü gibi, kız ve erkek öğrencilerin genel puanlar bazında verdikleri doğru cevap ortalamalarının test edildiği bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 20’de yer almaktadır. Bu tabloda görüldüğü gibi kız ve erkek öğrencilerin doğru cevap ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklıdır. (p=0,000) Erkek öğrencilerin anket genelinde sorulara ilişkin farkındalıkları (7.81) kız öğrencilere göre (6.66) daha yüksektir.

Tablo 22’de “sınıf” değişkeni ile tüm sorulara verilen doğru yanıtlar için ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 22: Sınıfa Göre Tüm Sorular İçin Doğru Cevaplar ANOVA Testi

	SS	SD	MS	F	p
Gruplar Arası	1490,23	3	496,743	46,653	0
Grup İçi	95945,01	9011	10,648		
Toplam	97435,24	9014			

Tablo 22’de görüldüğü gibi, tüm sorulara verilen doğru yanıt sayılarını sınıflar arasında ve sınıflar içinde istatistiksel anlamlılığını görebilmek için yukarıdaki ANOVA tablosu yapılmıştır ve verilen doğru cevap ortalamaları arasında genel olarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. (p=0)

Tablo 23'de, sınıf gibi ikiden fazla farklı grup içeren değişkenlerin ortalamaları arasında farkı gözlemleyebilmek için LSD testi mevcuttur.

Tablo 23: Sınıfa Göre Tüm Sorular İçin Doğru Cevaplar LSD Testi

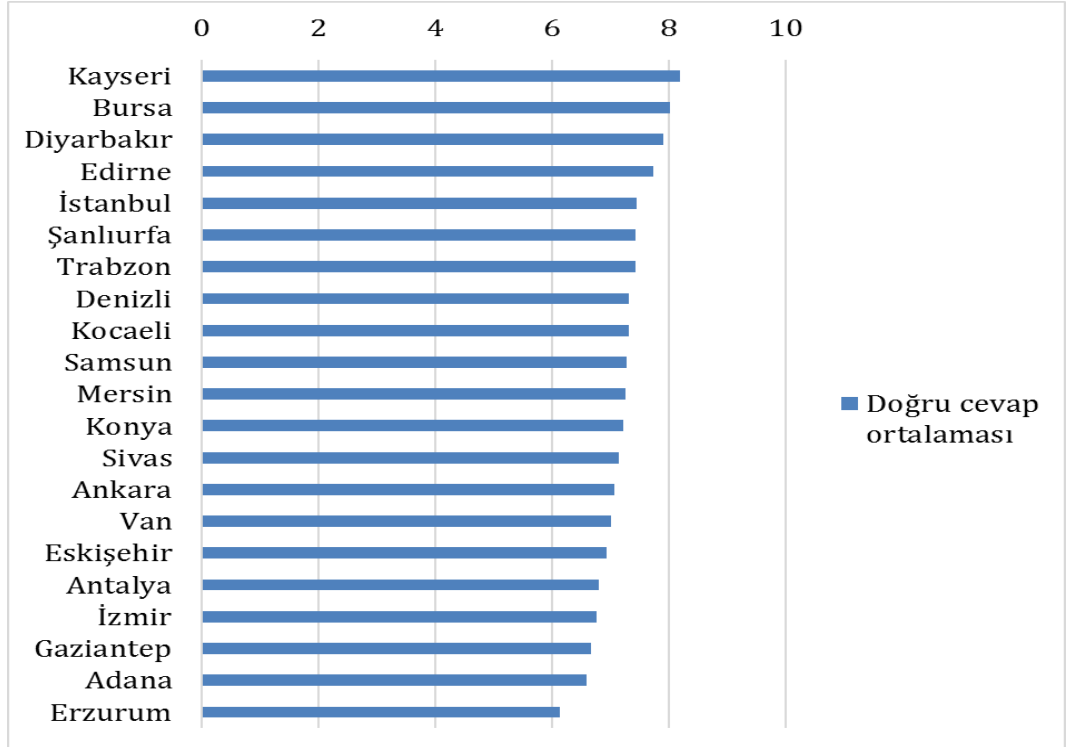
<i>Sınıf 1</i>	<i>Sınıf 2</i>	Ortalamalar Arasındaki Fark	Standart Hata	P
5	6	-0,32	0,53	0,548
	7	-1,09	0,47	0,021
	8	-1,82	0,47	0
6	5	0,32	0,53	0,548
	7	-0,76	0,27	0,004
	8	-1,50	0,27	0
7	5	1,09	0,47	0,021
	6	0,76	0,27	0,004
	8	-0,73	0,07	0
8	5	1,82	0,47	0
	6	1,50	0,27	0
	7	0,73	0,07	0

Tablo 23'de görüldüğü gibi, yukarıdaki tabloda sınıflar arasında verilen doğru yanıt ortalamaları için anlamlı fark olup olmadığına bakılmıştır. 5.sınıflar ile 7. ve 8. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş ($p=0,021$, $p=0$), 5.sınıflar ile 6. sınıflar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

6. sınıflar ile 7. ve 8. sınıflar arasında bütün sorulara verilen doğru cevap ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. ($p=0,004$, $p=0$) Benzer şekilde 7. sınıflar ile 8. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmiştir. ($p=0$)

Şekil 12’de, illere göre tüm sorulara verilen doğru yanıtların ortalamaları illere göre sıralanmıştır.

Şekil 12: İllere Göre Tüm Sorular İçin Doğru Cevap Ortalaması

Şekil 12’de görüldüğü gibi, AB hakkındaki farkındalık konusunda en bilgili ortaokul öğrencileri 8.18 ortalama doğru cevap ile Kayseri ilindedir. Kayseri’yi çok yakın aralarla Bursa (8.12) ve Diyarbakır (7.91) illeri takip etmektedir. Bu 21 il içinde AB hakkındaki bilgi düzeyleri en düşük iller 6.13 ortalama doğru cevapla Erzurum, 6.59 ortalama doğru cevap ile Adana ve 6.66 ortalama doğru cevap ile Gaziantep illeridir.

Tablo 24, AB’nin ortaokul öğrencileri için ifade ettiklerini göstermektedir.

Tablo 24: Ortaokul Öğrencilerinin AB Hakkındaki Genel Düşünceleri

AB Neyi İfade Eder?	N	%
Avrupa'da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	4077	45,3
Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	4937	54,8
Yeni iş imkanları	7539	83,7
Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	1398	15,5
Ütopik bir hayal	1550	17,2
Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk	2275	25,3

Tablo 24’de görüldüğü gibi, tüm ortaokul öğrencilerine göre AB en fazla yeni iş imkanları (%83.7), ülkelerin ekonomik durumlarını iyileştirmesi için bir yol (%54.8) ve Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek (%45.3) gibi konuları ifade etmektedir. Neredeyse her dört öğrenciden biri (%25.3) AB’yi kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk olarak görmektedir.

Tablo 25’te ortaokul öğrencilerinin bilgi düzeyleri ile AB hakkındaki genel düşünceleri gösterilmiştir.

Tablo 25: Ortaokul Öğrencilerinin Kendi Tanımladıkları Bilgi Düzeylerine Göre AB Hakkındaki Genel Düşünceleri (%)

AB Neyi İfade Eder?	Hiç bilgim yok	Biraz bilgim var	Çok iyi biliyorum
Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	40,8	46,7	48,4
Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	49,4	57,0	54,0
Yeni iş imkanları	78,7	85,9	84,4
Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	14,4	15,4	22,3
Ütopik bir hayal	17,2	16,9	21,0
Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk	22,8	25,7	32,8

Ortaokul öğrencilerinin kendi tanımladıkları bilgi düzeyleri ile AB hakkındaki genel düşüncelerine bakıldığında AB’yi çok iyi biliyorum diyen öğrencilerin AB’ye bakışlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu AB’yi yeni iş imkanları olarak görmektedir. Bunu “Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol” ve “Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek” ifadeleri takip etmektedir. Ancak AB hakkındaki bilgilerinin çok iyi olduğunu ifade edenler AB’yi “kültürümüzü kaybetmeye yönelik olarak bir risk” olarak gördüklerini de diğerlerine göre daha yüksek oranda vurgulamışlardır. (%32.8).

Tablo 26, ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre AB hakkındaki genel düşüncelerini göstermektedir.

Tablo 26: Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre AB Hakkındaki Genel Düşünceleri (%)

AB Neyi İfade Eder?	Kız	Erkek
Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	42,60	48,00
Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	52,80	56,90

AB Neyi İfade Eder?	Kız	Erkek
Yeni iş imkanları	80,40	87,00
Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	12,60	18,30
Ütopik bir hayal	15,60	18,70
Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk	24,40	26,00

Tablo 26’da görüldüğü gibi, hem kız hem de erkek öğrencilerinin AB hakkındaki düşünceleri paralellik göstermektedir. AB, kız ve erkek öğrenciler tarafından en fazla “Yeni iş imkanı” olarak görülmektedir. Ancak erkekler, AB’nin “kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk” olduğunu kız öğrencilere oranla daha yüksek olarak ifade etmişlerdir. Erkek öğrenciler ayrıca “Avrupa’da vizeye ihtiyaç duyulmadan seyahat edebilmek” şikkını da kız öğrencilere göre daha yüksek oranda seçmişlerdir.

Tablo 27’de, ortaokul öğrencilerinin sınıflara göre AB hakkındaki genel düşünceleri mevcuttur.

Tablo 27: Ortaokul Öğrencilerinin Sınıflarına Göre AB Hakkındaki Genel Düşünceleri (%)

AB Neyi İfade Eder?	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	51,10	49,30	44,30	45,70
Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	57,40	54,80	57,20	53,20
Yeni iş imkanları	80,90	97,30	85,10	82,30
Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	19,10	18,50	15,00	15,60
Ütopik bir hayal	21,30	28,80	17,20	16,70
Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk	19,10	28,80	24,20	26,10

Tablo 27’de görüldüğü gibi, ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin AB hakkındaki genel düşüncelerinde bir paralellik olsa da, sıralamada küçük farklılıklar mevcuttur.

Her dört sınıf öğrencileri de AB’nin neyi ifade ettiği konusunda en çok “Yeni iş imkanları” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu oran en fazla 6. Sınıf öğrencilerinde görülmektedir. Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk olarak görülmesi seçeneği de en fazla 6. ve 8. sınıflar tarafından işaretlenmiştir.

5. LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI

21 ildeki 21.419 lise öğrencisinin AB hakkındaki farkındalıkları ve bakış açıları toplam 25 soru ile ölçülmüştür. Bu soru gruplarının demografik değişkenler kullanılarak analizi yapılırken, farklılık görülen sorular soru bazında da incelenmiştir.

Sorular bölümlere ayrılırken soru içerikleri ve soru şekilleri dikkate alınmıştır:

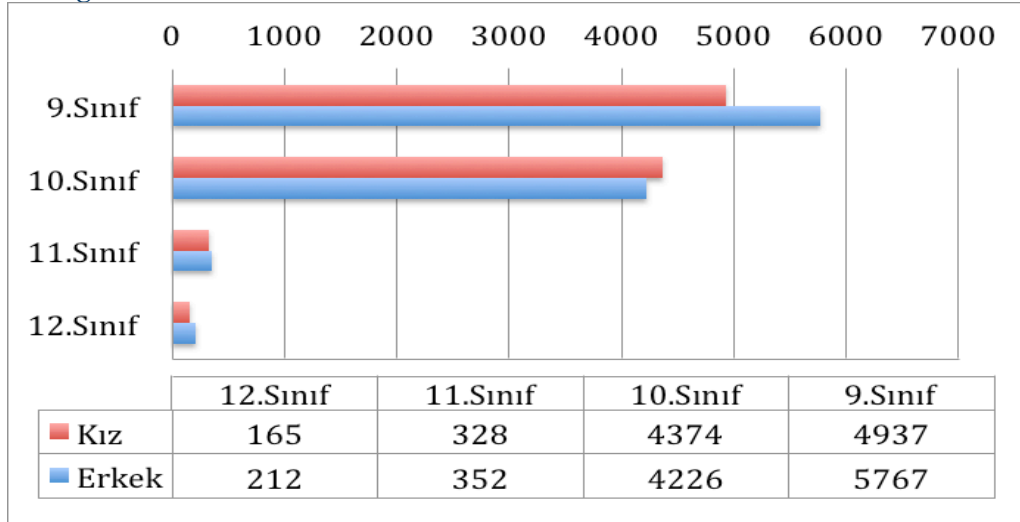
Tablo 28’de lise öğrencileri için hazırlanan anket formunda yer alan soruların grupları mevcuttur.

Tablo 28: Lise Öğrencileri Anket Formu Soru Grupları

Soru Grubu	Sorular
Grup 1	Soru 1, Soru 2, Soru 3, Soru 4, Soru 5, Soru 6, Soru 7
Grup 2	Soru 8
Grup 3	Soru 9, Soru 10, Soru 11, Soru 12, Soru 13, Soru 14, Soru 15, Soru 16, Soru 17, Soru 18, Soru 19, Soru 20, Soru 21
Grup 4	Soru 22 ve Soru 23
Bakış Açısı Soruları	Soru 24 ve Soru 25

Şekil 13’te AB farkındalık anketi uygulanan lise öğrencilerinin cinsiyet ve sınıflara göre dağılımları gösterilmektedir.

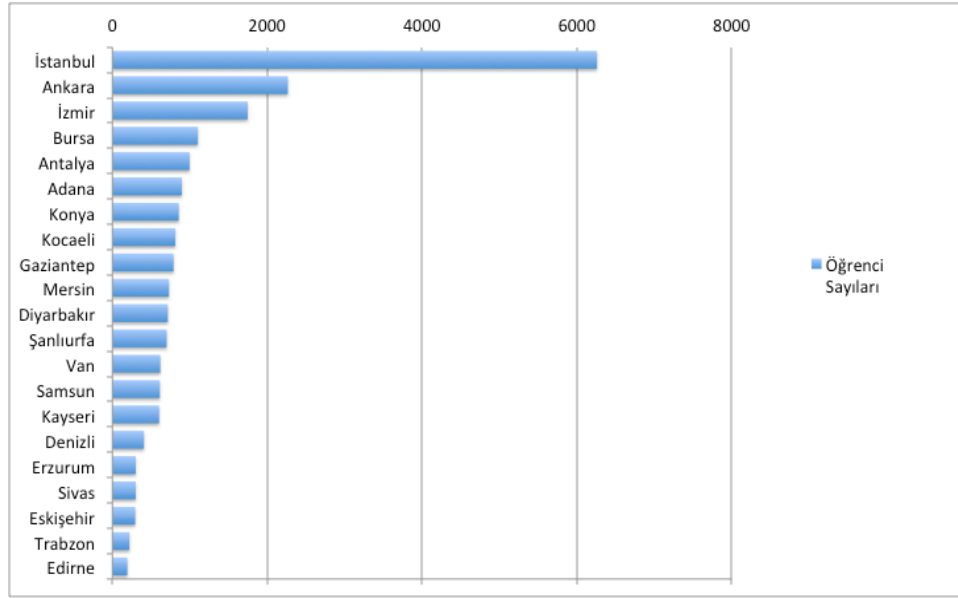
Şekil 13: AB Farkındalık Anketi Uygulanan Lise Öğrencilerinin Cinsiyet ve Sınıflarına Göre Dağılımları

Şekil 13'ten görülebileceği gibi anket uygulanan liselilerin %52'si erkek ve %48'i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Sınıflara göre dağılım ise benzerlik göstermekte, örneklemin %52,6'lık bölümü 9. sınıf, %42,2'lik bölümü 10. sınıf, %3,3'lük bölümü 11. sınıf ve %1,9'luk bölümü 12. sınıf lise öğrencileridir. Aşağıdaki Şekil 14'ten görülebileceği gibi illere göre öğrenci sayıları ise il nüfuslarına oranla belirlenmiştir.

Şekil 14'te AB farkındalık anketi uygulanan lise öğrencilerinin illere göre dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 14: AB Farkındalık Anketi Uygulanan Lise Öğrencilerinin illere Göre Dağılımları

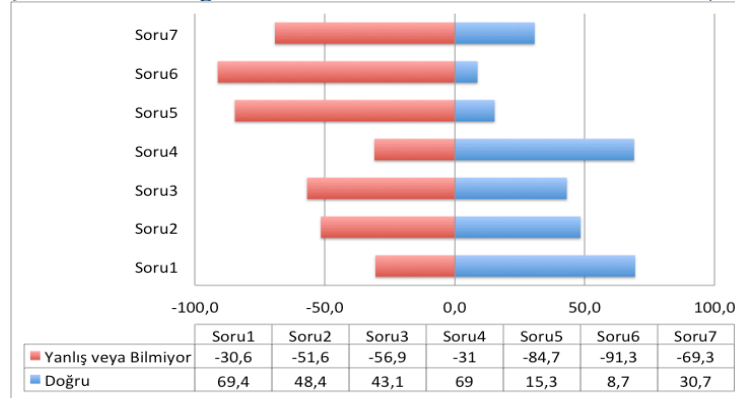
Şekil 14'ten görüldüğü gibi, öğrenci sayıları nüfus ile orantılıdır.

5.1 Genel Bilgi (Grup 1) Sorularına Verilen Cevaplar

Yukarıda da belirtildiği gibi grup 1 sorular yedi sorudan oluşmaktadır ve bu sorulardan alınabilecek en fazla puan 7'dir.

Şekil 15'te lise öğrencilerinin soruları bilme durumları gösterilmektedir.

Şekil 15:Lise Öğrencilerinin Soruları Bilme Durumları (%)

Şekil 15'te görülebileceği gibi, ilk grup sorular iki farklı desen oluşturmaktadır. Bunlardan ilki ilk 4 soruya ait olan ve doğru cevap sayılarının yüksek olduğu güçlü desen ve 5, 6 ve 7. sorulara ait olan ve yanlış veya bilmiyorum cevaplarının yüksek olduğu zayıf desendir. İlk 4 soru günlük haberlerde sıklıkla tekrarlanan unsurları, sonraki üç soru ise daha çok merak ve araştırmaya dayalı unsurları göstermektedir. Aşağıdaki tablo 29 sınıflara göre durumu göstermektedir.

Tablo 29'da sınıflara göre genel bilgi sorularının dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 29: Sınıfa Göre Genel Bilgi Soruları Dağılımları (%)								
9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		
	Doğru	Yanlış veya bilmiyor	Doğru	Yanlış veya bilmiyor	Doğru	Yanlış veya bilmiyor	Doğru	Yanlış veya bilmiyor
Soru 1	67,8	32,2	73,9	26,1	69,3	30,7	76,2	23,8
Soru 2	47,8	52,2	50,6	49,4	52,2	47,8	46	54
Soru 3	40,2	59,8	47,5	52,5	47,6	52,4	57	43
Soru 4	67,4	32,6	73,1	26,9	73,9	26,1	75,5	24,5
Soru 5	14,7	85,3	16,7	83,3	13	87	15,3	84,7
Soru 6	33,3	66,7	41,3	58,7	32,8	67,2	42,2	57,8
Soru 7	27,7	72,3	34,8	65,2	33,7	66,3	38,6	61,4

Tablo 29'da görüldüğü gibi soru 1 ve soru 4 her dört sınıf düzeyinde de en çok doğru yanıt verilen sorulardır.

Tablo 30'da AB hakkındaki bilgi düzeyleri ve demografik değişkenlere göre grup 1 sorulara verilen cevaplara ilişkin istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 30: AB Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Demografik Değişkenlere göre Grup 1 Sorulara Verilen Cevaplara İlişkin İstatistikleri

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	2,86	3	1	7
	Erkek	3,24	3	1	7
Sınıf	9	2,93	3	1	7

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
İl	10	3,22	3	1	7
	11	3,08	3	1	7
	12	3,26	3	1	7
	Adana	3,37	3	1	7
	Ankara	3,09	3	1	7
	Antalya	3,16	3	1	7
	Bursa	2,82	3	1	7
	Denizli	2,96	3	1	7
	Diyarbakır	3,33	3	1	7
	Edirne	2,28	2	1	5
	Erzurum	2,98	3	1	7
	Eskişehir	3,39	3	1	7
	Gaziantep	2,97	3	1	7
	İstanbul	3,09	3	1	7
	İzmir	2,87	3	1	7
	Kayseri	3,58	4	1	7
	Kocaeli	2,79	3	1	7
	Konya	2,99	3	1	7
	Mersin	2,90	3	1	7
	Samsun	3,04	3	1	7
	Sivas	2,87	3	1	7
	Şanlıurfa	3,11	3	1	7
	Trabzon	2,98	3	1	7
	Van	3,01	3	1	7

Tablo 30’da görülebileceği gibi, erkek öğrencilerin genel bilgi farkındalıkları kız öğrencilere göre yüksektir. Erkek öğrencilerin ortalama olarak doğru cevapladıkları soru sayısı 7 soru üzerinden 3.24 iken kız öğrencilerin doğru cevapladıkları ortalama soru sayısı 2.86’dır.

Tablo 31’de cinsiyete göre grup 1 sorulara verilen doğru cevaplar için t testi gösterilmiştir.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Genel Sorular (Grup 1) Sorular Doğru Cevaplar t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
----------	---	----------	----	-----	----------	----	---

Kız	9279	2,86	1,41	0,01	-18,163	19619	0,000
Erkek	10342	3,24	1,45	0,01			

Tablo 31’de görüldüğü gibi, erkek öğrencilerin farkındalıkları ile kız öğrencilerin farkındalıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. (p=0,000).

Tablo 32’de sınıflara göre grup 1 sorulara verilen doğru yanıtlar için varyans analizi gösterilmiştir.

Tablo 32: Sınıfa Göre Grup 1 Sorular İçin Tek Yönlü Varyan Analizi (ANOVA)

	SS	SD	MS	F	P
Gruplar Arası	568,626	3	189,542	75,28	0,000
Grup İçi	52010,874	20657	2,518		
Toplam	52579,5	20660			

Tablo 32’de görüldüğü gibi, 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin ortalama doğru sayıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. (p=0,000)

Tablo 33’de sınıflara göre grup 1 soruları için LSD testi mevcuttur.

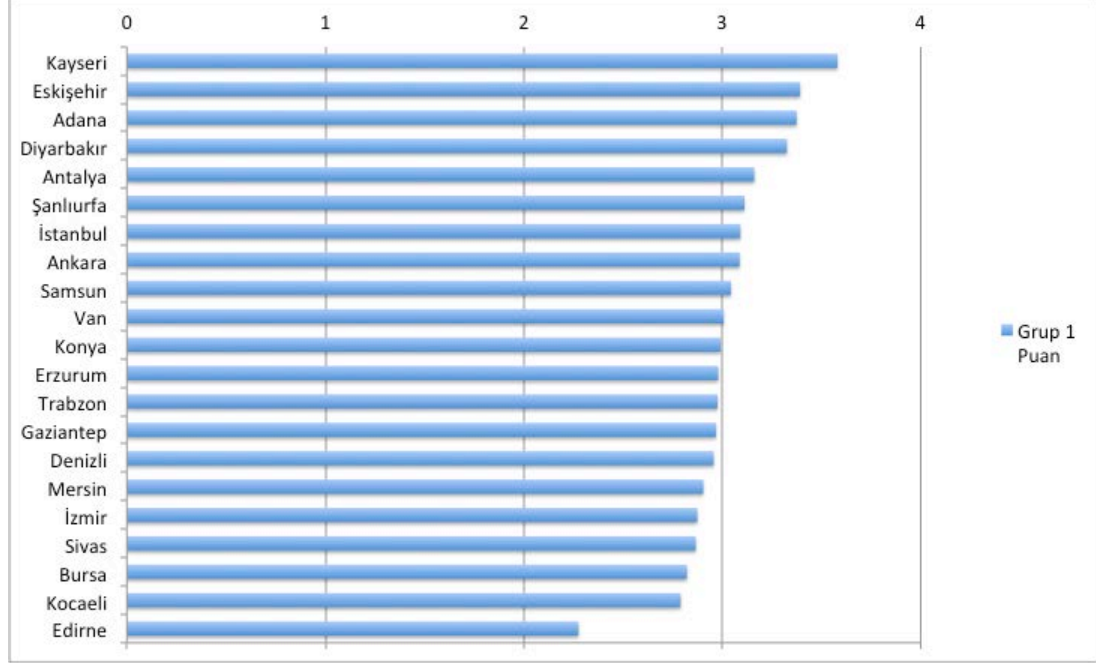
Tablo 33: Sınıfa Göre Grup 1 Sorular İçin LSD Testi

Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
9	10	-0,33201*	0,023	0,000
	11	-0,23062*	0,062	0,000
	12	-0,43636*	0,082	0,000
10	9	0,33201*	0,023	0,000
	11	0,10139	0,063	0,105
	12	-0,10436	0,083	0,207
11	9	0,23062*	0,062	0,000
	10	-0,10139	0,063	0,105
	12	-0,20574*	0,101	0,041
12	9	0,43636*	0,082	0,000
	10	0,10436	0,083	0,207
	11	0,20574*	0,101	0,041

Tablo 33’de sınıflara göre LSD Testi yapılmıştır. 10. sınıflar ve 11. sınıflar arasında, 10. sınıflar ve 12. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Şekil 16 ilk grupta illere göre ortalama doğru sayılarını göstermektedir. Birinci grup sorularda en başarılı lise öğrencileri sırasıyla Kayseri (3.58), Eskişehir (3.39) ve Adana (3.37) illerindedir.

Şekil 16: İllere Göre Grup 1 Sorular İçin Doğru Cevap Ortalaması

Şekil 16'dan görüleceği gibi genel bilgi sorularında en başarısız iller sırasıyla Edirne (2.28), Kocaeli (2.79) ve Bursa (2.82) illeridir.

5.2 AB Kurumları (Grup 2) Bilinirlik Soruları

Grup 2 soruları 8. sorunun alt soruları olan 9 sorudan oluşmaktadır, dolayısıyla bu sorulardan alınabilecek en fazla puan 9'dur.

Tablo 34'de sınıflara ve cinsiyete göre AB kurumlarının bilinirliği mevcuttur.

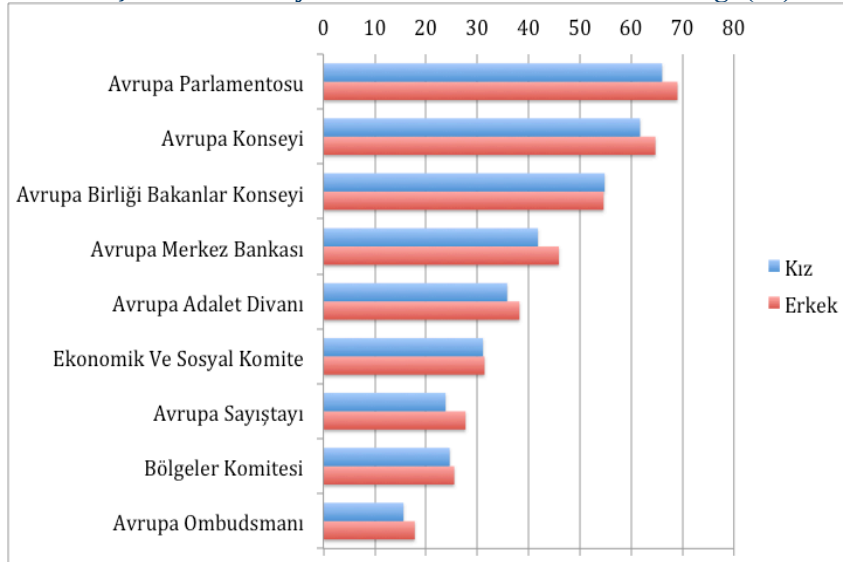
Tablo 34: Sınıfa ve Cinsiyete Göre AB Kurumları Bilinirliği (%)

AB Kurumları	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Avrupa Parlamentosu	63,9	67,6	68,1	70,7	69,8	72,7	67,3	67,5	67,3	69,6
Avrupa Merkez Bankası	40,4	44,1	43,3	47,2	47,3	49,4	33,3	59,4	41,1	50
Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	54,1	54,8	56,1	54,3	51,8	54	50,3	57,5	53,1	55,1
Avrupa Sayıştay	22,3	26,5	25,2	28,6	27,1	29	30,3	38,7	26,2	30,7

AB Kurumları	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Avrupa Adalet Divanı	35,4	38,9	36,2	37,3	37,8	34,9	35,8	40,6	36,3	37,9
Avrupa Ombudsmanı	14,7	17	16,5	18,4	18,6	17,9	20	26,4	17,4	19,9
Ekonomik ve Sosyal Komite	30,1	31,6	32,1	31,1	31,7	31	27,3	34,4	30,3	32,1
Bölgeler Komitesi	23,9	25	25,1	25,8	26,8	27,8	27,3	35,4	25,8	28,5
Avrupa Konseyi	59,9	64,3	63,9	65,9	63,1	60,8	57	67,5	60,9	64,6

Tablo 34 ve Şekil 17 lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre AB Kurumlarının bilinirliğini göstermektedir. İlk sırayı %68 bilinirlikle Avrupa Parlamentosu almaktadır. AP'nin bilinirliği erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla daha yüksek ve 11. sınıflarda da 9. 10. ve 12. sınıflara oranla daha yüksektir. Avrupa Parlamentosunu, %62 bilinirlik oranı ile Avrupa Konseyi ve %54 bilinirlik oranı ile AB Bakanlar Konseyi izlemektedir. Bilinirlik oranı en düşük üç kurum ise sırasıyla Avrupa Ombudsmanı (%19), Bölgeler Komitesi (%27) ve Avrupa Sayıştayı (%28) olarak sıralanmaktadır.

Şekil 17: Cinsiyete Göre AB Kurumları Bilinirliği (%)

Tablo 35'te, cinsiyet, sınıf ve illere göre AB kurumlarının bilinirliği gösterilmektedir.

Tablo 35: Cinsiyete, Sınıfa ve İllere Göre AB Kurumları Bilinirliği (%)

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	4,2	4	1	9
	Erkek	4,4	4	1	9
Sınıf	9	4,2	4	1	9
	10	4,3	4	1	9
	11	4,4	4	1	9
	12	4,7	5	1	9
İl	Adana	4,3	4	1	9
	Ankara	4,4	4	1	9
	Antalya	4,0	4	1	9
	Bursa	4,5	5	1	9
	Denizli	4,0	4	1	9
	Diyarbakır	4,7	5	1	9
	Edirne	4,1	4	1	9
	Erzurum	4,2	4	1	9
	Eskişehir	4,1	4	1	9
	Gaziantep	4,3	4	1	9
	İstanbul	4,2	4	1	9
	İzmir	4,4	4	1	9
	Kayseri	4,3	4	1	9
	Kocaeli	4,1	4	1	9
	Konya	4,3	4	1	9
	Mersin	4,0	4	1	9
	Samsun	4,5	5	1	9
	Sivas	4,6	5	1	9
	Şanlıurfa	4,5	4	1	9
	Trabzon	4,2	4	1	9
	Van	4,2	4	1	9

Tablo 35, tablo 36 tarafından da desteklendiği gibi erkek ve kız öğrencilerin kurumlar hakkındaki bilgilerinde erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. ($p=0,000$). Kız öğrenciler bu bölümde bulunan 9 sorunun ortalama 4.19'una doğru cevap verirken, erkek öğrenciler ortalama 4.38'ine doğru cevap vermişlerdir.

Tablo 36'da cinsiyete göre AB kurumlarının bilinirliği için t testi mevcuttur.

Tablo 36: Cinsiyete Göre AB Kurumlarının Bilinirliği t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	8546	4,19	1,83	0,02	-6,924	17916	0,000
Erkek	9372	4,38	1,9	0,02			

Tablo 37'de, sınıfa göre AB Kurumları konusundaki farkındalıkları göstermektedir.

Tablo 37: Sınıfa Göre AB Kurumlarının Bilinirliği ANOVA Testi

	SS	SD	MS	F	P
Gruplar Arası	139,15	3	46,383	8,745	0,000
Grup İçi	109562,491	20657	5,304		
Toplam	109701,642	20660			

Tablo 37'de görüldüğü gibi, sınıflar arasında AB Kurumlarının bilinirliği konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. ($p<0,05$).

Tablo 38'de Sınıfların AB Kurumlarının Bilinirliği açısından kendi aralarındaki karşılaştırmaları görülmektedir.

Tablo 38: Sınıfa Göre AB Kurumlarının Bilinirliği LSD Yöntemi

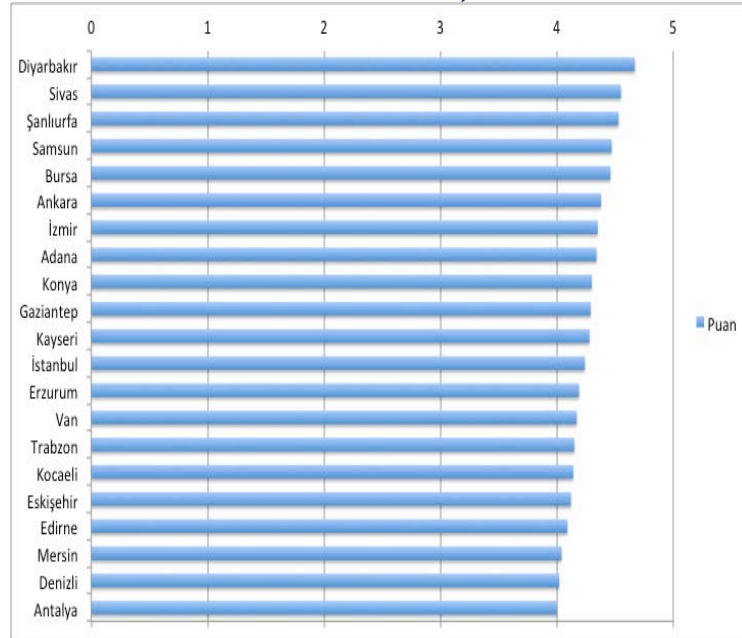
Grup 1	Grup 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
9	10	-0,147	0,033	0,000
	11	-0,156	0,090	0,084
	12	-0,346	0,120	0,004
10	9	0,147	0,033	0,000
	11	-0,009	0,091	0,925
	12	-0,199	0,120	0,097
11	9	0,156	0,090	0,084
	10	0,009	0,091	0,925
	12	-0,191	0,146	0,193

Grup 1	Grup 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
12	9	0,346	0,120	0,004
	10	0,199	0,120	0,097
	11	0,191	0,146	0,193

Tablo 38’de görüldüğü gibi, 9-10, 9-12 sınıfları arasında AB Bilinirliği açısından fark olduğu görülmektedir. ($p<0,05$)

Şekil 18’de illere göre AB kurumlarının bilinirliği gösterilmektedir.

Şekil 18: İllere Göre AB Kurumları Bilinirliği Sorular İçin Doğru Cevap Ortalaması (9 üzerinden)

Yukarıdaki Şekil 18, illere göre AB Kurumlarının bilinirliğini göstermektedir. AB Kurumların en iyi bilindiği ilk üç il Diyarbakır (4.7), Sivas (4.6) ve Şanlıurfa (4.5) iken, en az bilindiği üç il sırasıyla Antalya, Denizli ve Mersin illeridir.

5.3 Detay Bilgi (Grup 3) Sorularına Verilen Cevaplar

Yukarıda da belirtildiği gibi grup 3 soruları on üç sorudan oluşmaktadır ve bu sorulardan alınabilecek en fazla puan 13'tür.

Tablo 39'da sınıf ve cinsiyete göre grup 3 sorularının bilinirliği gösterilmektedir.

Tablo 39: Sınıfa ve Cinsiyete Göre Detay Bilgi (Grup 3) Soruları Bilinirliği (%)

	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Soru 9	25,9	24,5	28,5	24	22,8	30,4	20,6	25,9	24,45	26,2
Soru 10	43,6	49,3	50,1	51,1	54,4	48,2	41,3	53,3	47,35	50,47
Soru 11	8,5	11,1	12	12,1	12,8	9,4	7,3	15,6	10,15	12,05
Soru 12	62,3	64,2	70,5	73,1	68,2	70,6	76,9	80,2	69,47	72,02
Soru 13	42,9	46,4	45,6	52,1	43,7	51,6	48,6	57,3	45,2	51,85
Soru 14	16,9	23,8	20,3	25,8	14,4	22,7	11	25,1	15,65	24,35
Soru 15	12,7	14,4	18,4	17,5	9,7	22,6	13,7	23,3	13,62	19,45
Soru 16	37	31,4	39,5	32,2	43,6	26,5	46,6	31,4	41,67	30,37
Soru 17	47,8	53,8	54,8	56,9	56,7	54,1	58,6	67,5	54,47	58,07
Soru 18	13,2	14,3	14,4	15,2	17,5	14,7	11,2	16,4	14,07	15,15
Soru 19	19,1	21,7	21,3	20,4	36,4	28,1	25,6	25,4	25,6	23,9
Soru 20	20,6	22,2	22,4	24,6	20,5	26	23,3	21,2	21,7	23,5
Soru 21	21,8	23,4	26,6	26,7	32,3	28,7	30,8	30,8	27,87	27,4

Tablo 39'da görüldüğü gibi, üçüncü grup sorularda Türkiye'nin bir AB aday ülkesi olmasının bilinirliği dışında kalan tüm sorularda bilinirlik oranı genel olarak düşüktür. En düşük oranlar Avrupa Birliği'nin bünyesindeki resmi dil sayısı (%11,1) ve Avrupa Birliği üyelerinin (%20) bilinirliğidir.

Tablo 40'da cinsiyet, sınıf ve illere göre grup 3 sorularının bilinirliği gösterilmektedir.

Tablo 40: Cinsiyete, Sınıfa ve İllere Göre Grup 3 Soruları Bilinirliği İstatistikleri

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	4,46	4	1	13
	Erkek	4,6	4	1	13
Sınıf	9. Sınıf	4,32	4	1	13
	10. Sınıf	4,76	4	1	12
	11. Sınıf	4,48	4	1	12
	12. Sınıf	5,24	5	1	10
İl	Adana	3,97	4	1	11
	Ankara	4,16	4	1	12
	Antalya	3,94	3,5	1	12
	Bursa	4,89	4	1	12
	Denizli	4	4	1	9
	Diyarbakır	4,75	5	1	10
	Edirne	4	4	1	10
	Erzurum	3,74	4	2	8
	Eskişehir	4,28	4	2	8
	Gaziantep	3,76	3,5	1	10
	İstanbul	4,86	5	1	13
	İzmir	4,51	4	1	10
	Kayseri	4,22	4	1	8
	Kocaeli	3,9	4	1	10
	Konya	5,24	5	1	12
	Mersin	4,86	5	1	10
	Samsun	5,09	5	1	11
	Sivas	3,54	3	1	7
	Şanlıurfa	4,86	4	1	10
	Trabzon	4,38	4	3	7
	Van	4,01	4	2	9

Tablo 40'da görüldüğü gibi ortalama doğru cevaplar hem kız hem de erkek öğrenciler için çok düşük olduğu halde, erkek öğrencilerin doğru cevap ortalamaları kız öğrencilere göre daha yüksektir.

Tablo 41’de cinsiyete göre grup 3 sorularının bilinirliği için t testi gösterilmektedir.

Tablo 41: Cinsiyete Göre Grup 3 Sorularının Bilinirliği t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	899	4,46	2,26	0,07	-1,493	2241	0,135
Erkek	1344	4,6	2,26	0,06			

Tablo 41’de görüldüğü gibi, iki grup arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. (p=0,135)

Tablo 42’de sınıflara göre grup 3 sorularının bilinirliği için ANOVA tablosu gösterilmektedir.

Tablo 42: Sınıfa Göre Grup 3 Sorularının Bilinirliği Varyans Analizi (ANOVA)

	SS	SD	MS	F	P
Gruplar Arası	1188,758	1	1188,758	283,175	0,000
Grup İçi	88971,727	21194	4,198		
Toplam	90160,485	21195			

Tablo 42’de görüldüğü gibi grup 3 sorularının bilinirliği açısından sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. (p=0,000)

Tablo 43’te sınıfa göre grup 3 sorularının bilinirliği için LSD testi gösterilmektedir.

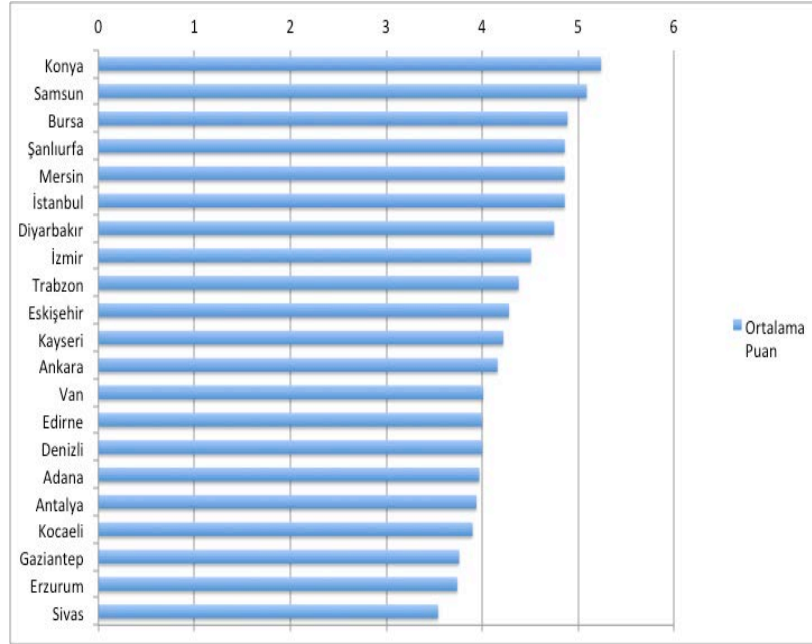
Tablo 43: Sınıfa Göre Grup 3 Sorularının Bilinirliği LSD Testi

Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
9	10	-0,436	0,029	0,000
	11	-0,489	0,080	0,000
	12	-0,725	0,106	0,000
10	9	0,436	0,029	0,000
	11	-0,053	0,080	0,508
	12	-0,289	0,106	0,007
11	9	0,489	0,080	0,000
	10	0,053	0,080	0,508
	12	-0,236	0,130	0,069
12	9	0,725	0,106	0,000
	10	0,289	0,106	0,007
	11	0,236	0,130	0,069

Tablo 43'te görüldüğü gibi, gruplar arası farklılığın büyük ölçüde 9. Sınıflar tarafından ortaya çıktığını görebiliriz.

Şekil 19'da, illere göre grup 3 sorularının bilinirliği için doğru cevap ortalamaları gösterilmektedir.

Şekil 19: İllere Göre Grup 3 Soruları Bilinirliği İçin Doğru Cevap Ortalaması (13 üzerinden)

Şekil 19'da görüldüğü gibi, bu grup sorularda en başarılı öğrencilerin Konya (5,24) ilinde olduğu ve bu ilimizin Samsun ile Bursa illerindeki öğrenciler tarafından izlendiği görülmektedir. Bu konuda sıralamanın en altında bulunan öğrenciler ise Sivas, Erzurum ve Gaziantep illerindendir.

5.4 AB Faaliyetler (Grup 4) Sorularına Verilen Cevaplar

Yukarıda da belirtildiği gibi grup 4 soruları on üç sorudan oluşmaktadır ve bu sorulardan alınabilecek en fazla puan 13'tür.

Tablo 44'de cinsiyet, sınıf ve illere göre grup 4 sorularının bilinirliği gösterilmektedir.

Tablo 44: Cinsiyete, Sınıfa ve İllere Göre Grup 4 Soruları Bilinirliği İstatistikleri

	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Soru 22.1	24,7	29,6	30,5	36,4	29,9	36,1	29,7	41,5	28,7	35,9
Soru 22.2	22,5	27,4	24,1	30,5	30,2	35,5	27,3	33	26,0	31,6
Soru 22.3	12,5	22,8	13,4	25,6	17,1	20,2	18,8	27,4	15,5	24,0
Soru 22.4	24	20,6	25,5	19,8	29	21,3	23	19,8	25,4	20,4
Soru 22.5	49,2	51,1	53,8	55,2	51,8	53,7	47,9	61,3	50,7	55,3
Soru 22.6	38,3	32,7	41,3	35,9	43,6	32,7	44,2	41,5	41,9	35,7
Yoksulluğun azaltılması için çalışmak	44,7	48,5	48,3	48,9	45,1	48,3	40,6	53,8	44,7	49,9
Doğayı ve çevreyi korumak	45,1	45,7	48,8	47,6	43	44,3	38,2	47,6	43,8	46,3
Hukukun üstünlüğünü korumak	54,9	53,9	59,1	57,9	58,5	53,4	45,5	56,1	54,5	55,3
Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak	56,9	53,9	58,5	55,7	57,3	52,8	49,1	54,7	55,5	54,3
İnsan hakları savunuculuğu yapmak	52,2	49,5	56	52,6	53,7	49,4	44,8	56,6	51,7	52,0
Cinsiyet eşitliği için çalışmak	43,3	38,8	47,9	44,7	44,8	36,9	37	44,8	43,3	41,3
Kültürel çeşitliliği sağlamak	42,1	39,3	47,6	42,9	50	45,5	41,2	49,5	45,2	44,3

Faaliyetler konusunda ise tablo 44'den görüleceği gibi başarı oranları düşüktür. Ancak bazı faaliyetlerin bilinirliği yüksektir. Bunlar “Demokrasinin ilerlemesi için çalışmak” ve “Hukukun üstünlüğünün korunması” faaliyetleridir. Ancak “Kültürel çeşitliliğin sağlanması”, “Yoksulluğun azaltılması için çalışılması” ve “Cinsiyet eşitliği için çalışmak” faaliyetlerinin farkındalığı diğerlerine göre daha düşüktür.

Tablo 45'te cinsiyet, sınıf ve illere göre grup 4 sorularının bilinirliği gösterilmektedir.

Tablo 45: Cinsiyete, Sınıfa ve İllere Göre Grup 4 Soruları Bilinirliği İstatistikleri

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	5,9	6	1	13
	Erkek	6,0	6	1	13
Sınıf	9. Sınıf	5,8	6	1	13
	10. Sınıf	6,2	6	1	13
	11. Sınıf	6,0	6	1	12
	12. Sınıf	6,1	6	1	12
İl	Adana	5,8	6	1	13
	Ankara	5,8	6	1	13
	Antalya	5,6	6	1	12
	Bursa	6,2	6	1	13
	Denizli	5,1	5	1	11
	Diyarbakır	6,7	7	1	13
	Edirne	5,9	6	1	11
	Erzurum	6,3	6	1	13
	Eskişehir	5,7	6	1	12
	Gaziantep	5,8	6	1	13
	İstanbul	6,2	6	1	13
	İzmir	5,9	6	1	13
	Kayseri	6,1	6	1	12
	Kocaeli	5,7	6	1	13
	Konya	5,9	6	1	12
	Mersin	5,8	6	1	13
	Samsun	6,0	6	1	12
	Sivas	5,8	6	1	12
	Şanlıurfa	6,1	6	1	12

	Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Trabzon	5,7	6	1	11
Van	6,1	6	1	13

Tablo 45'te görüldüğü gibi, öğrenciler bu bölümde soruların ortalama olarak yarısına doğru cevap vermişlerdir.

Tablo 46'da erkek ve kız öğrencilerin bu bölümde cevap verdikleri ortalama doğru sayıları için t testini göstermektedir.

Tablo 46: Cinsiyete Göre Grup 4 Sorularının Bilinirliği t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	9013,0	5,94	2,57	0,03	-1,818	18689,0	0,069
Erkek	9678,0	6,00	2,67	0,03			

Tablo 46'da görüldüğü gibi, kız ve erkek öğrenciler arasında erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p=0,069$).

Tablo 47'de grup 4 sorulara verilen doğru yanıtlar için sınıflara göre ANOVA tablosu mevcuttur.

Tablo 47: Sınıfa Göre Grup 4 Sorularının Bilinirliği ANOVA Testi

	SS	SD	MS	F	P
Gruplar Arası	855,34	3	285,113	29,588	0,000
Grup İçi	199050,452	20657	9,636		
Toplam	199905,792	20660			

Tablo 47'de görüldüğü gibi, ortalama doğru cevap sayısı sınıflar arası ya da sınıflar içerisinde farklılık göstermektedir. ($p=0.000$)

Tablo 48’de sınıflara göre grup 4 soruların bilinirliği için LSD testi mevcuttur.

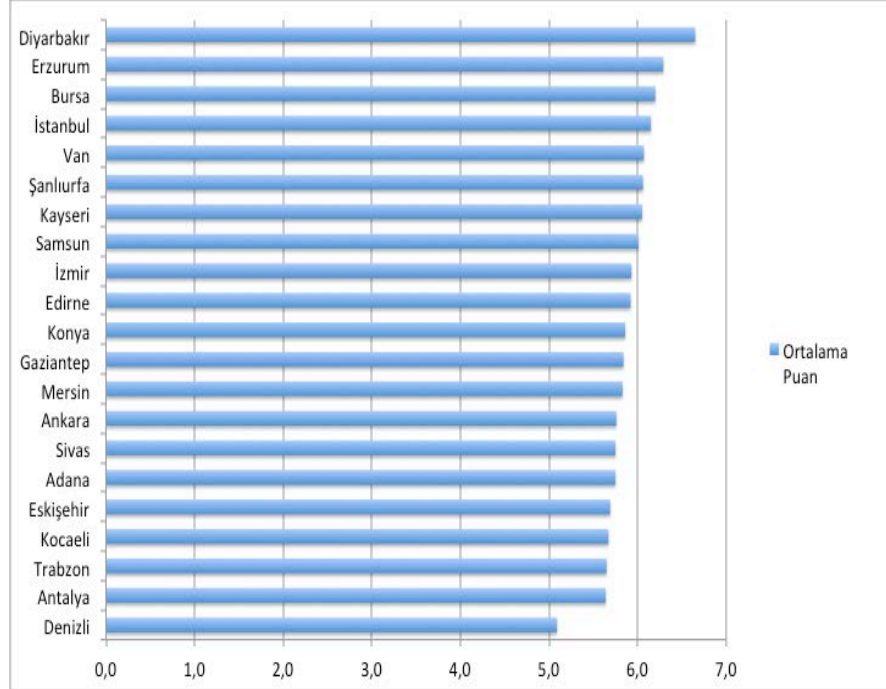
Tablo 48: Sınıfa Göre Grup 4 Sorularının Bilinirliği LSD Yöntemi

Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
9	10	-0,417	0,045	0,000
	11	-0,279	0,122	0,022
	12	-0,331	0,161	0,040
10	9	0,417	0,045	0,000
	11	0,138	0,122	0,260
	12	0,087	0,162	0,592
11	9	0,279	0,122	0,022
	10	-0,138	0,122	0,260
	12	-0,051	0,197	0,795
12	9	0,331	0,161	0,040
	10	-0,087	0,162	0,592
	11	0,051	0,197	0,795

Tablo 47’de yer alan ortalamalardaki farklılık, tablo 48’de görüldüğü gibi büyük oranda 9. sınıflardan kaynaklanmaktadır.

Şekil 20’de, öğrencilerin öğrenim gördüğü illere göre ortalama doğru cevap sayılarını göstermektedir.

Şekil 20: İllere Göre Grup 4 Soruları Bilinirliği İçin Doğru Cevap Ortalaması (13 üzerinden)

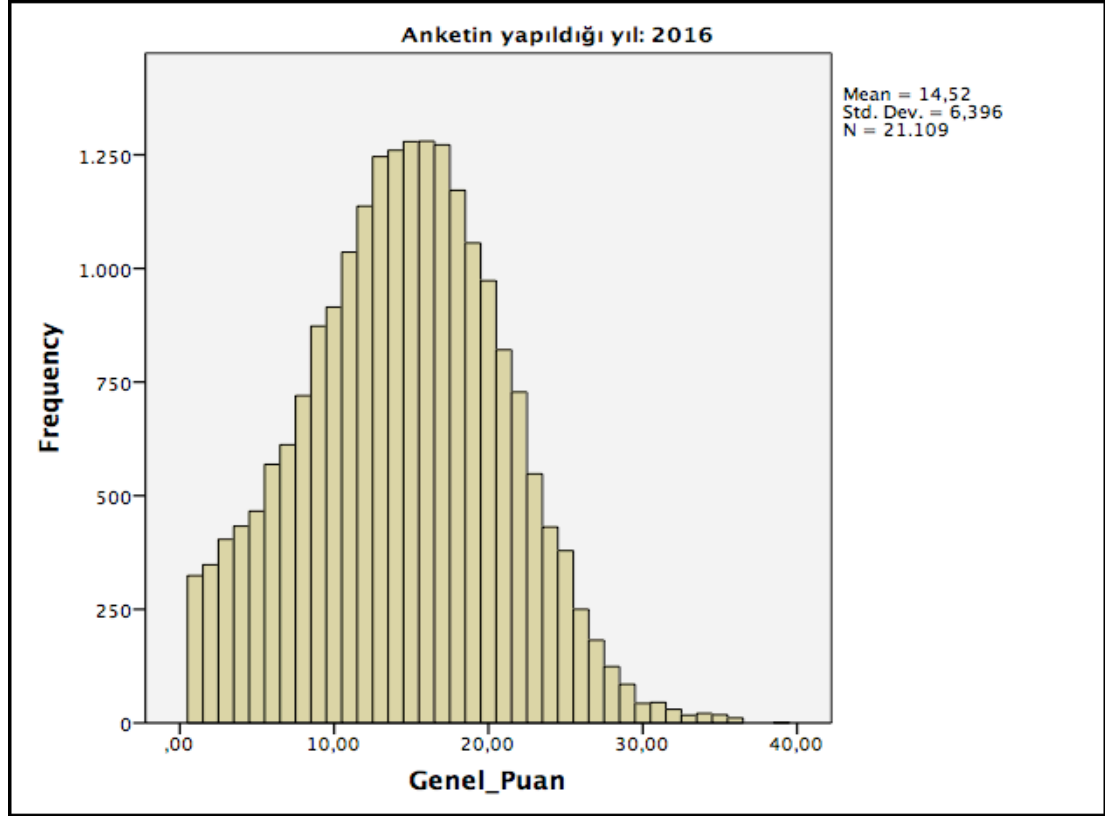

Şekil 20’de görüldüğü gibi, Bu konuda en başarılı iller sırasıyla Diyarbakır (6,7) , Erzurum (6,3) ve Bursa (6,2) illerindeki öğrenciler iken doğru cevap ortalaması açısından listenin en altlarında Denizli (5,1), Antalya (5,6) ve Trabzon (5,7) illerindeki öğrenciler bulunmaktadır.

5.5 Genel Puanlara Göre Karşılaştırmalar

Bu bölümde tüm sorulara (Soru 1 – Soru 23 arası) verilen puanlar dolayısıyla lise öğrencilerin AB hakkındaki ortalama farkındalığı tartışılacaktır. Bu bölümde sorular ve alt sorulara verilen doğru cevaplarla en fazla 42 puan almak mümkündür.

Şekil 21: Lise Öğrencileri Genel Puanların Dağılımı

Şekil 21 ve tablo 49'dan görüleceği gibi lise öğrencilerinin tüm sorular üzerinden hesaplanan puanları normal dağılıma uygun olarak dağılmaktadır.

Tablo 49'da genel puanlar için normallik testi gösterilmektedir.

Tablo 49: Kolmogorov Smirnov Normal Dağılım Testi

Genel Puan	
N	21109
Normal Dağılım Parametreleri, a, b	Ortalama 14,52
	SS 6,40
Kolmogorov-Smirnov Z	0,041
p	0.000

Tablo 49'da görüldüğü gibi genel puanların normal dağılmaktadır. (p=0.000)

Tablo 50'de AB hakkında genel bilgi düzeyleri ve demografik değişkenlere göre tüm sorulara verilen yanıtlar gösterilmektedir.

Tablo 50: AB Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Demografik Değişkenlere Göre Tüm Sorulara Verilen Cevaplara İlişkin İstatistikleri (42 üzerinden)

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	13,84	14	0	39
	Erkek	14,81	15	0	36
Sınıf	9. Sınıf	13,72	14	0	39
	10. Sınıf	15,06	15	0	36
	11. Sınıf	14,88	15	0	36
	12. Sınıf	15,56	16	0	35
İl	Adana	13,38	14	0	32
	Ankara	13,74	14	0	39
	Antalya	13,19	13	0	33
	Bursa	15,13	16	0	35
	Denizli	12,14	12	0	29
	Diyarbakır	16,23	16	0	34
	Edirne	14,13	14	0	28
	Erzurum	14,18	14	0	31
	Eskişehir	13,52	13	0	31
	Gaziantep	13,34	14	0	35
	İstanbul	14,82	15	0	36
	İzmir	14,55	15	0	36
	Kayseri	15,38	16	0	30
	Kocaeli	13,20	14	0	31
	Konya	14,51	15	0	36
	Mersin	13,28	13	0	34
	Samsun	14,54	15	0	35
	Sivas	13,40	13	0	29
	Şanlıurfa	15,19	15	0	36
	Trabzon	13,26	13	0	25
	Van	14,21	15	0	33

Tablo 50'de görüldüğü gibi,. erkek öğrenciler ortalama (14,81) soruya doğru cevap verirken kız öğrencilerde bu değer (13,84)'tür.

Tablo 51'de cinsiyete göre tüm soruların bilinirliği için t testi gösterilmektedir.

Tablo 51: Cinsiyete Göre Tüm Soruların Bilinirliği t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	OSH	t-değeri	SD	P
Kız	10080	13,84	6,35	0,06	-10,761	21034	0,000
Erkek	10956	14,81	6,72	0,06			

Tablo 51'de görüldüğü gibi, kızlar ile erkeklerin verdikleri doğru yanıt ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. (p=0.000)

Tablo 52'de sınıfa göre tüm soruların bilinirliği için ANOVA tablosu mevcuttur.

Tablo 52: Sınıfa Göre Tüm Soruların Bilinirliği ANOVA Testi

	SS	SD	MS	F	P
Gruplar Arası	8411,569	3	2803,856	69,1	0,000
Grup İçi	827438,434	20392	40,577		
Toplam	835850,003	20395			

Tablo 52'de görüldüğü gibi, sınıflar arasında tüm soruların bilinirliği konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. (p=0,000)

Tablo 53'te sınıflara göre tüm soruların bilinirliği için LSD yöntemi gösterilmektedir.

Tablo 53: Sınıfa Göre Tüm Soruların Bilinirliği LSD Yöntemi

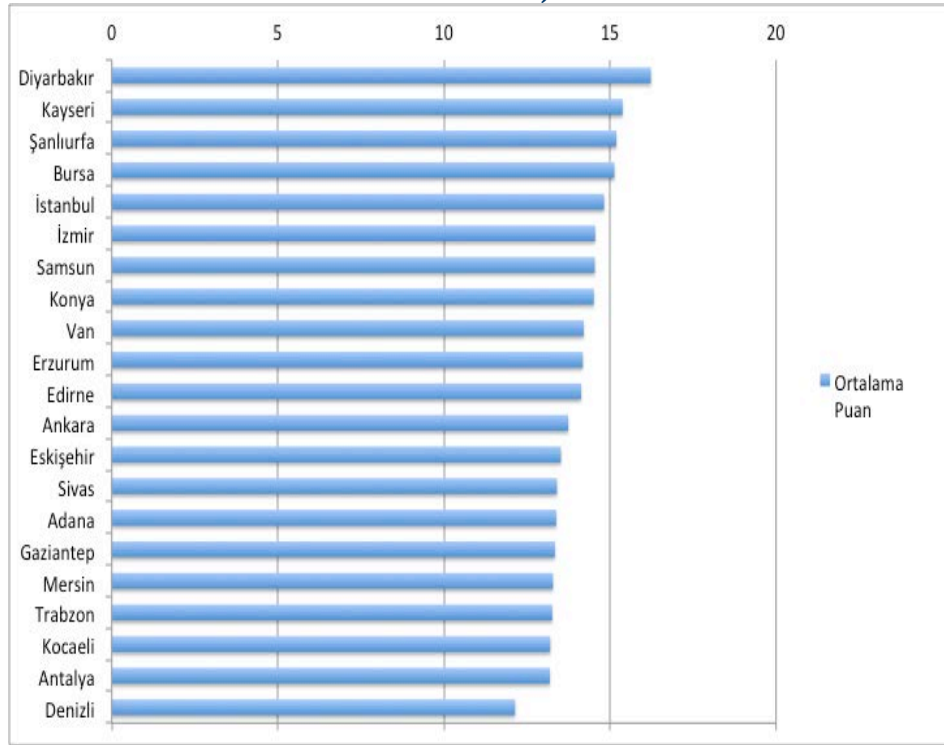
Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
9	10	-1,266	0,092	0,000
	11	-1,136	0,251	0,000
	12	-1,788	0,333	0,000
10	9	1,266	0,092	0,000
	11	0,130	0,253	0,607
	12	-0,522	0,334	0,118
11	9	1,136	0,251	0,000
	10	-0,130	0,253	0,607
	12	-0,652	0,407	0,110
12	9	1,788	0,333	0,000

Sınıf 1	Sınıf 2	Ortalamaların Farkı	SH	P
	10	0,522	0,334	0,118
	11	0,652	0,407	0,110

Tablo 52’de yer alan farklılığın, tablo 53’te yer alan 9. sınıftan kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 22 illere göre tüm sorulara doğru yanıt ortalamalarını göstermektedir.

Şekil 22: İllere Göre Tüm Soruların Bilinirliği İçin Doğru Cevap Ortalaması (42 üzerinden)

Şekil 22’de görüldüğü gibi, lise öğrencilerinin AB konusunda farkındalıklarının en yüksek olduğu üç il sırasıyla Diyarbakır (16.23), Kayseri (15.38) ve Şanlıurfa (15.19) illeridir. Tersine öğrencilerin farkındalıklarının en düşük olduğu üç il ise Denizli (12,14), Antalya (13,19) ve Kocaeli (13,20) illeridir.

5.6 AB'nin Öğrenciler İçin İfade ettikleri

Bu bölümde 24. ve 25. sorular öncelikle demografik değişkenlerle, daha sonra ise tüm sorulara ilişkin puanlar baz alınarak gruplanan öğrencilere göre incelenmiştir.

Şekil 23'te AB'nin öğrenciler için ifade ettikleri gösterilmektedir.

Şekil 23: AB'nin Öğrenciler İçin İfade Ettikleri (%)

Şekil 23'te görülebileceği gibi Avrupa Birliği lise öğrencilerinin % 54'ü için vizeye ihtiyaç duymadan seyahat, % 47'si için yeni iş imkanlarını ve % 45'i için ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol ifade etmektedir.

Tablo 54'te sınıf ve cinsiyete göre AB'nin lise öğrencileri için ifade ettikleri gösterilmektedir.

Tablo 54: Sınıfa ve Cinsiyete Göre AB'nin Lise Öğrencileri İçin İfade Ettiği (%)

	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Avrupa'da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	45,9	46,6	47,5	49,7	44,8	48,3	48,5	47,2	46,7	48,0
Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	40,9	40	39,1	38,3	41,5	40,1	27,9	39,6	37,4	39,5

		9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
		Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Yeni iş imkanları		41,1	39,9	42,5	41,3	47,3	41,8	36,4	37,7	41,8	40,2
Vatandaşların haklarını korumak için bir araç		35,7	34,2	32,5	31,9	33,2	32,4	27,9	27,8	32,3	31,6
Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı		13,4	18,3	13,8	19,6	17,4	21	20	23,6	16,2	20,6
Ütopik bir hayal		13,7	17,2	15,4	16,3	18,9	18,8	15,8	18,9	16,0	17,8
Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk		23,3	25,4	25,8	27	30,8	29,5	32,1	33	28,0	28,7

Tablo 54'te illere göre AB'nin lise öğrencileri için ifade ettikleri gösterilmektedir.

Tablo 55: İllere Göre AB'nin Lise Öğrencileri İçin İfade Ettiği (%)

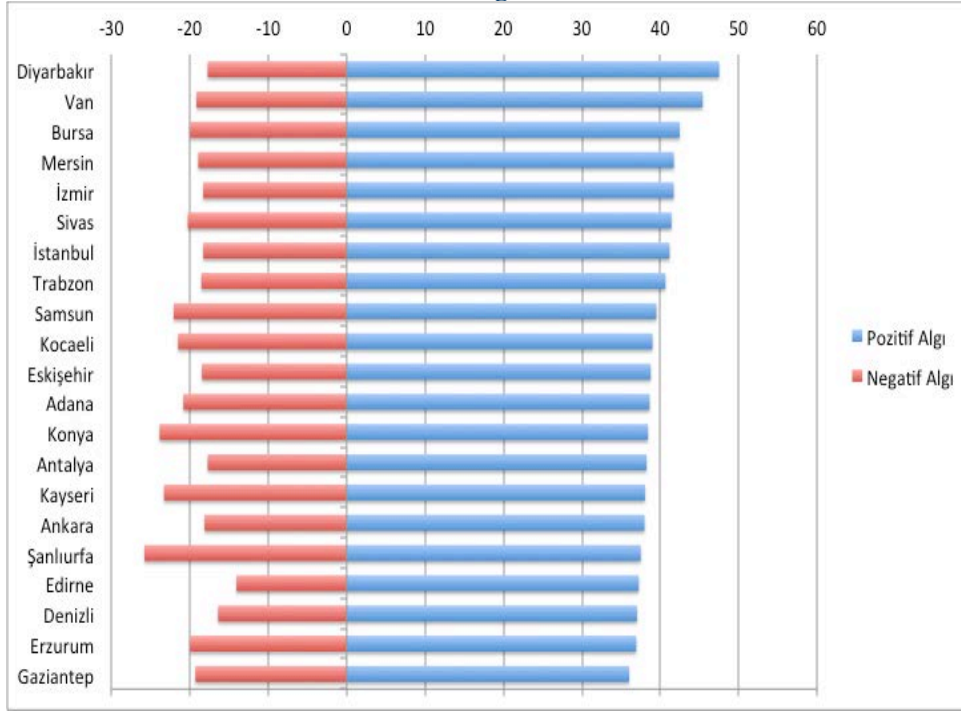
	Avrupa'da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	Yeni iş imkanları	Vatandaşların haklarını korumak için bir araç	Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	Ütopik bir hayal	Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk
Adana	42,3	37	41,1	34,1	18,4	18,3	25,8
Ankara	44,9	38,2	37,5	31,3	13,7	15,2	25,5
Antalya	44,2	38,2	38,2	32,4	15,6	15,3	22,3
Bursa	51,8	40,9	43	34,2	15,4	16,6	27,9
Denizli	38,8	37,3	38,1	33,9	17,7	12,8	18,7
Diyarbakır	45,9	52,9	45,7	45,5	15,4	15,8	22
Edirne	46,9	37	35,4	29,7	7,8	18,8	15,6
Erzurum	40,1	36,8	38,7	32,1	17,9	13,9	28,1

	Avrupa’da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	Yeni iş imkanları	Vatandaşların haklarını korumak için bir araç	Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	Ütopik bir hayal	Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk
Eskişehir	39,5	38,4	40,5	36,7	16,3	12,2	26,9
Gaziantep	42,1	33,3	38	30,7	16,7	14,3	26,9
İstanbul	50,7	40,6	40,6	32,8	15,4	15	24,5
İzmir	49,1	39,6	44,6	33,5	15,7	16,3	22,9
Kayseri	47,6	37,6	38,6	28,4	17,6	16,1	36,2
Kocaeli	46,7	35,8	39,3	34,2	21,2	16,3	27
Konya	44,9	35	42,3	31,5	21,6	17,5	32,5
Mersin	46,4	39	43	38,5	16,3	17,5	23
Samsun	47,7	36,4	41,7	32,2	18,8	17,8	29,6
Sivas	43,5	42,2	45,8	34,2	19,6	13,3	27,9
Şanlıurfa	44,7	37,1	38,3	29,9	22,6	19,9	34,9
Trabzon	44,3	44,3	41,6	32,4	18,7	10	26,9
Van	46,3	46,9	47,1	41,3	17,2	18,1	22,2

Tablo 55 ve şekil 24, illere göre AB’nin lise öğrencileri için algısını da göstermektedir. Bu sorudaki önermelerden ilk dört tanesi pozitif algıya yönelik iken son üç tanesi negatif algıyı ifade etmektedir. İlk 4 önermeye verilen cevapların yüzdelerinin ortalamasını pozitif, son üç soruya verilen cevapların yüzdelerinin ortalamasını ise negatif algı olarak tanımlayabiliriz.

Tablo 55 ve şekil 24’ten görülebileceği gibi, iller arasında lise öğrencilerinde en yüksek pozitif algı Diyarbakır (47,5) ilindedir. Diyarbakır ilini sırasıyla, Van (45,4) ve Bursa (42,5) illeri izlemektedir. Lise öğrencilerinin sahip olduğu negatif algıda ise Şanlıurfa (25,8), Konya (23,9) ve Kayseri (23,3) illeri ilk üç sırayı almaktadır.

Şekil 24: AB'nin Öğrenciler İçin İfade Ettiklerine Göre İl Bazında Pozitif ve Negatif Algı

Aşağıdaki Tablo 56, lise 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin genel puan düzeyine göre AB'nin kendileri için ne ifade ettiğini göstermektedir.

Tablo 56: Genel Puan Düzeylerine Göre AB'nin Lise Öğrencileri İçin İfade Ettiği (%)

Bilgi Düzeyi	Avrupa'da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat edebilmek	Ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi için bir yol	Yeni iş imkanları	Vatandaşların haklarını korumak için bir araç	Bürokrasi fazlalığı, zaman ve para kaybı	Ütopik bir hayal	Kültürümüzü kaybetmeye yönelik bir risk
Düşük	33,5	29,2	33	24,8	13,9	13,8	20,9
Orta	49	42,5	43,2	36	17,5	16,2	27,4
İyi	63,8	47,3	47,2	39,8	17,7	17,7	28,6
Çok iyi	74,1	51	45,5	42,7	20,3	24,5	23,8

Tablo 56'da görüldüğü gibi, öğrencilerin ankete verdikleri doğru yanıt sayılarına göre gruplandırmaları ile oluşturulmuştur. 1 ile 10 arası doğru yanıt veren öğrenci düşük bilgi düzeyine, 11 ile 20 doğru yanıt veren öğrenci orta bilgi düzeyine, 21 ile 30 arası doğru yanıt veren iyi bilgi düzeyine ve 30 doğru yanıtın daha fazla doğru yanıt verenler ise AB konusunda çok iyi bilgi düzeyine sahip olarak varsayılmışlardır.

Tablo 57’de öğrencilerin AB hakkındaki görüşlerine göre algı istatistikleri gösterilmektedir.

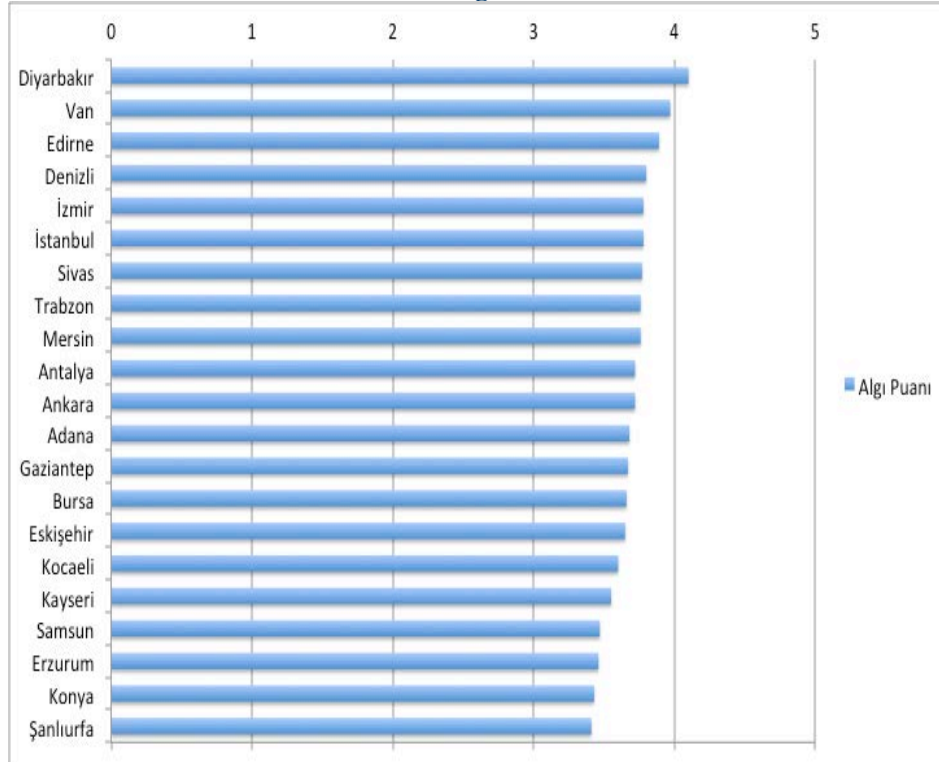
Tablo 57: Öğrencilerin AB Hakkındaki Görüşlerine (soru 25) Göre Algı İstatistiksel

		Ortalama	Ortanca	En az	En fazla
Cinsiyet	Kız	3,77	3,75	1	6
	Erkek	3,67	3,75	1	6
Sınıf	9. Sınıf	3,78	3,75	1	6
	10. Sınıf	3,67	3,75	1	6
	11. Sınıf	3,65	3,5	1	6
	12. Sınıf	3,35	3,25	1	6
İl	Adana	3,68	3,75	1	6
	Ankara	3,72	3,75	1	6
	Antalya	3,72	3,75	1	6
	Bursa	3,66	3,75	1	6
	Denizli	3,8	3,75	1	6
	Diyarbakır	4,1	4,25	1	6
	Edirne	3,89	4	1,75	6
	Erzurum	3,46	3,25	1	6
	Eskişehir	3,65	3,75	1	6
	Gaziantep	3,67	3,75	1	6
	İstanbul	3,78	3,75	1	6
	İzmir	3,78	3,75	1	6
	Kayseri	3,55	3,5	1	6
	Kocaeli	3,6	3,75	1	6
	Konya	3,43	3,5	1	6
	Mersin	3,76	3,75	1	6
	Samsun	3,47	3,5	1	6
	Sivas	3,77	3,75	1	6
	Şanlıurfa	3,41	3,5	1	6
	Trabzon	3,76	3,75	1	6
	Van	3,97	4	1	6

Tablo 57 öğrencilerin AB hakkındaki görüşlerine göre algı istatistiksel parametrelerini göstermektedir. Algı puanı 1 en düşük negatif ve 6 en yüksek pozitif ölçeğine göre hesaplanmıştır. Tüm demografik değişkenlere göre, öğrencilerin görüşleri ortalamanın üstünde pozitifdir.

Şekil 25'te öğrencilerin AB konusundaki ifadelerle yönelik görüşleri konusunda algı puanları illere göre sıralanmıştır.

Şekil 25: Öğrencilerin AB Konusundaki İfadelerle Yönelik Görüşleri Konusunda İl Bazında Algı Puanları¹

Şekil 25'te görüldüğü gibi, en yüksek algı puanı Diyarbakır'a aittir. Diğer yandan en düşük algı puanı ise Şanlıurfa'ya aittir.

¹ Algı puanları hiç katılmıyorum en düşük ve tamamen katılıyorum en yüksek olmak üzere hesaplanmıştır.

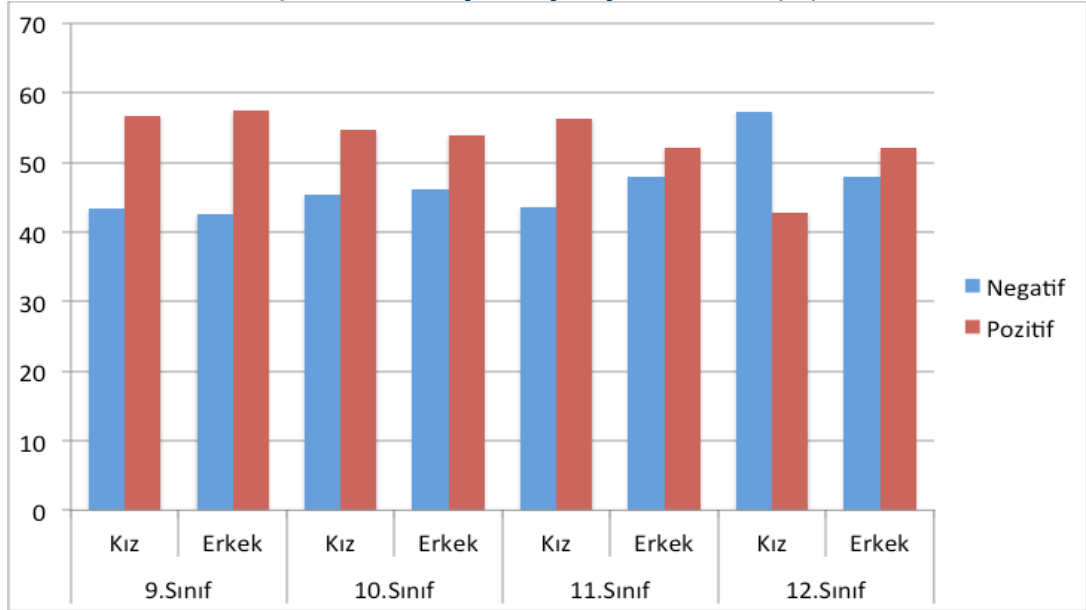
Tablo 58’de lise öğrencilerinin AB hakkındaki görüşlere katılma yüzdeleri mevcuttur.

Tablo 58: Lise Öğrencilerinin AB Hakkındaki Görüşlere Katılma Yüzdeleri (%)

		9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf	
		Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Avrupa Birliği insan hakları ve demokrasinin gelişmesine katkı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	16,1	24,3	16,5	26,1	24,3	31	29,5	39,1
	Katılmıyorum	11,7	11,6	12,5	11,7	14,8	10,6	18,1	12,5
	Kısmen Katılmıyorum	12,9	12	13,5	11,8	7,2	12,2	14,8	9,9
	Kısmen Katılıyorum	26,9	20,5	26,5	20,2	19	18,5	14,1	14,6
	Katılıyorum	23,6	18,9	22,9	17,6	25,6	17	14,8	13
	Tamamen Katılıyorum	8,8	12,7	8	12,7	9,2	10,6	8,7	10,9
Avrupa Birliği’ne üye ülkelerin kendi kültürel değerleri zedelenir.	Hiç Katılmıyorum	21,7	25,6	18,9	20,9	21	23,3	19,7	21,2
	Katılmıyorum	27,6	22,8	26,4	22,9	25,9	25,5	27,9	21,8
	Kısmen Katılmıyorum	17,1	15,8	16,7	17	10,8	10,6	8,2	13,5
	Kısmen Katılıyorum	16,8	14,7	18,4	16,2	14,1	14,9	15,6	11,4
	Katılıyorum	10,4	10,6	11,1	10,8	15,7	8,7	15	16,6
	Tamamen Katılıyorum	6,4	10,4	8,4	12,3	12,5	17,1	13,6	15,5
Avrupa Birliği güçlenen bir ekonomiye sahiptir.	Hiç Katılmıyorum	9,1	14	10	15,8	10,9	18	17	24,1
	Katılmıyorum	9,8	10,8	9,9	12,1	8,9	10,5	16,3	11
	Kısmen Katılmıyorum	13	13,2	12,5	13,4	11,5	13	9,5	11,5
	Kısmen Katılıyorum	23,7	19,6	23	18,5	20,1	15,2	21,8	14,1
	Katılıyorum	30,2	23,7	29,8	23,8	28,6	22,6	24,5	21,5
	Tamamen Katılıyorum	14,2	18,8	14,7	16,3	20,1	20,7	10,9	17,8
Türkiye Avrupa Birliği’ne üye olmalıdır.	Hiç Katılmıyorum	19,5	23,4	21,1	27,3	23,8	30,9	27,6	33,2
	Katılmıyorum	12,3	9,7	13	9,9	11,9	9,1	15,9	10,2
	Kısmen Katılmıyorum	11,5	9,5	11,3	8,9	7,9	7,9	13,8	4,6
	Kısmen Katılıyorum	23,2	17	20,7	16	19,2	13,9	13,1	15,8
	Katılıyorum	18	15,1	17,2	14,3	15,9	12,4	15,9	15,8
	Tamamen Katılıyorum	15,5	25,3	16,7	23,6	21,2	25,8	13,8	20,4

Şekil 26'da "Türkiye AB'ye üye olmalıdır" önermesinin lise öğrencileri tarafından nasıl algılandığı gösterilmektedir.

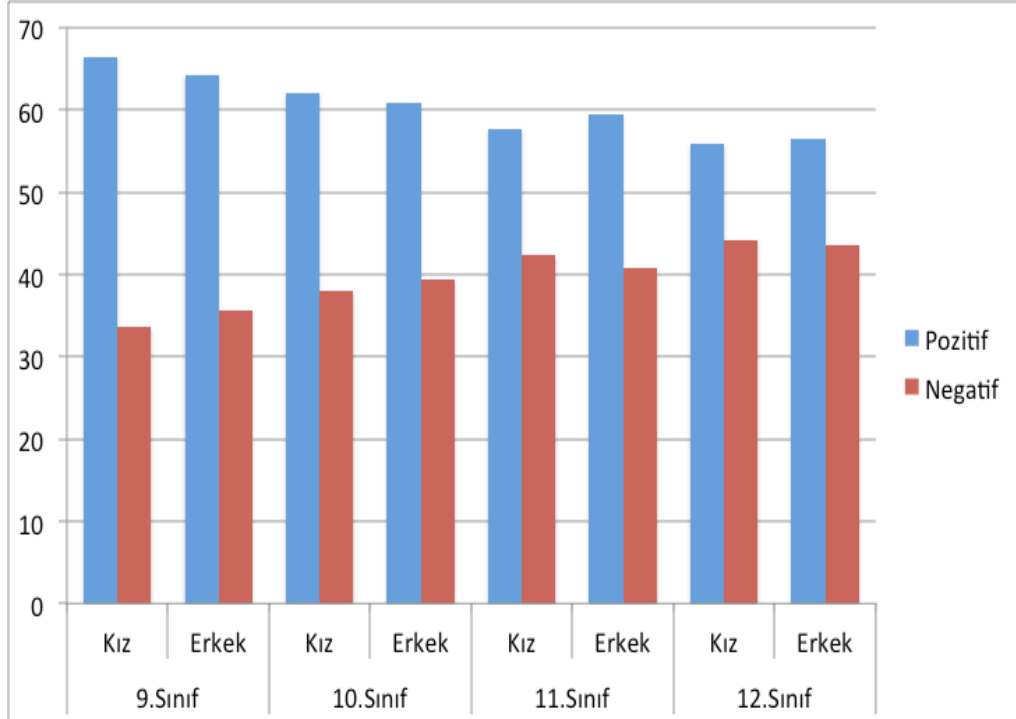
Şekil 26: Türkiye AB'ye Üye Olmalıdır (%)

Şekil 26'dan da görülebileceği üzere, bu önerme için lise öğrencileri pozitif olarak görünmektedir. 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda yaklaşık %50 üzerinde pozitif düşünceye sahiptir.

Şekil 27'de "AB'ye üye ülkelerin kültürel değerleri zedelenir" önermesinin lise öğrencileri tarafından nasıl algılandığı gösterilmiştir.

Şekil 27: AB'ye Üye Ülkelerin Kültürel Değerleri Zedelenir (%)

Yukarıdaki Şekil 27, AB üyeliğinin kültürel dokuya zarar vermesi ile ilgili negatif ve pozitif algıyı göstermektedir. Öğrencilerin her sınıfta yaklaşık %60'lık bölümünün bu konuda endişesi yoktur.

6. Sonuçlar

Türkiye’de 21 ilde 301 okulda 9412 ortaokul öğrencisi (5. 6. 7. ve 8. sınıflar) ve 21384 lise (9. 10. 11. ve 12. sınıflar) öğrencisine uygulanan öğrencilerin AB farkındalıklarını ölçme konusunda yapılan anket çalışmasında aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

- Öğrencilerin AB konularındaki bilgi ve farkındalıkları nispeten düşüktür.
- Ortaokul öğrencilerinin doğru cevap yüzdeleri %42 iken lise öğrencilerinde bu yüzde %34’tür. Ortaokul öğrencileri 19 soruya ortalama 8 doğru cevap verirken lise öğrencileri 42 soruya ortalama 14,5 doğru cevap vermişlerdir.
- Ortaokul öğrencilerinin yalnızca %5’i AB’yi çok iyi bildiklerini söylemiştir. Bununla beraber yalnızca bir ortaokul öğrencisi bütün sorulara doğru cevap verirken, lise öğrencilerinde bütün sorulara doğru cevap veren öğrenci yoktur.
- Hem ortaokul öğrencilerinde hem de lise öğrencilerinde erkekler kızlara göre AB konusunda daha bilgili ve farkındalığı daha fazladır.
- Hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler AB konusunda neredeyse eşit pozitif algıya sahiptirler.
- En fazla doğru cevabın alındığı il ortaokul öğrencilerinde Kayseri olurken, lise öğrencilerinde Diyarbakır’dır. Erzurum ortaokul öğrencilerinin en düşük doğru cevap verdiği iken, Denizli lise öğrencilerinin en düşük doğru cevap verdiği il olmuştur.
- Ortaokul öğrencilerinin en fazla bilgili olduğu konular: AB’nin bir ülke değil, topluluk oluşu (%68,2), AB’nin bayrağı (%60,7) ve Türkiye’nin bir aday ülke olduğudur. Lise öğrencileri için de durum çok farklı olmamakla beraber en bilgili oldukları konular: AB’nin ülke değil bir topluluk oluşu (%69,4), AB’nin bayrağı (%69) ve Türkiye’nin bir aday ülke olması (%70) gibi konulardır. AB’nin para birimi hakkında farkındalık ortaokul öğrencilerinde %42,5 iken lise öğrencilerinde bu oran %48,4’tür.
- Ortaokul öğrencilerinin bilgi düzeyleri en düşük olduğu konular: İsviçre’nin AB’ye üyelik durumu, AB’nin sloganı ve kurucu üyelerin hangi ülkeler olduğu konulardır. (%7,6 - %14,9) Lise öğrencileri için AB’de kaç tane resmi dil olduğu, AB’nin kurucu üye ülkeleri ve AB’ye üye olmayan ülkeler gibi konulardır.
- Ortaokul öğrencileri ve lise öğrencilerinin çoğu AB’nin güncel aktivitelerini doğru olarak yanıtlamışlardır. “Demokrasinin gelişmesi için çalışmak,” “İnsan haklarını korumak” ve “hukukun üstünlüğünü korumak” gibi seçenekler öğrenciler tarafından en fazla işaretlenen seçenekler olmuşlardır. Bunları “doğayı ve çevreyi korumak” ve “Yoksullukla mücadele” gibi konular takip etmişlerdir.
- “Coğrafi olarak Avrupa’da yer almayan ülkeler AB üyesi olamaz” önermesi ortaokul öğrencileri için %23,4 ile en az bilinen konu olurken, lise öğrencilerinde aynı önerme için bu oran %38’dir.
- Ortaokul ve lise öğrencilerinin genel skorları normal dağılmaktadır.

- Ortaokul öğrencileri için kendi iddia ettikleri bilgi düzeyleri ile anket sonuçları tutarlılık göstermektedir. AB konusunda hiçbir bilgim yok diyen öğrenciler 19 soruda 5,27 doğru cevap ortalamasına sahipken, AB konusunda biraz bilgim var diyen öğrencilerde bu skor 7,82 olmuştur. AB'yi çok iyi biliyorum diyen öğrencilerde bu skor 9,5'tir.
- Ortaokul seviyesinde kızlar 19 soruda 6,66 ortalama sahipken erkeklerde bu ortalama 7,81'dir. Lise öğrencileri için kızlarda 42 soru üzerinden doğru cevap ortalaması 13,84 iken, erkeklerde 14,81 olmuştur.
- 7. sınıflarda doğru cevap ortalaması 19 soru üzerinden 6,86, 8. sınıflar için 7,6'dır. 9. sınıflarda 42 üzerinden 13,72 iken 10. sınıflar için bu ortalama değeri 15,06'dır.
- AB'ye üyelik konusunda ortaokul öğrencilerinin %55'i pozitif bir algıya sahiptir. AB'ye üyeliği tamamen destekleyen kız ve erkeklerin oranı %16,8 ve %23,7'dir. Tamamen karşı olan kız ve erkeklerin oranı ise %23 ve %28,7'dir. (Bu oranlar 9.ve 12. sınıf arasında yer alan bütün sınıflardan elde edilmiştir.)

Bu yayının içeriğinden yalnızca Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyum sorumlu olup herhangi bir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.